

STUDIE

PODSTÁVKOVÉ DOMY V ČESKO-NĚMECKÉM PŘÍHRANIČÍ – PŘEHLED V RÁMCI PROJEKTU „ZA SPOLEČNÝM DĚDICTVÍM NA KOLE I PĚŠKY“

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014 – 2020

Za společným dědictvím
na kole i pěšky

Radeln und Wandern
zum gemeinsamen Erbe

Projekt: Za společným dědictvím na kole i pěšky

Autoři: Arnd Matthes, Mgr. Filip Mágr

Datum: 12. 05. 2023

Partneři projektu:

Ústecký kraj

Projekt je financován Evropskou unií z Evropského fondu pro regionální rozvoj prostřednictvím Programu spolupráce na podporu přeshraniční spolupráce mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou 2014-2020.

Obsah

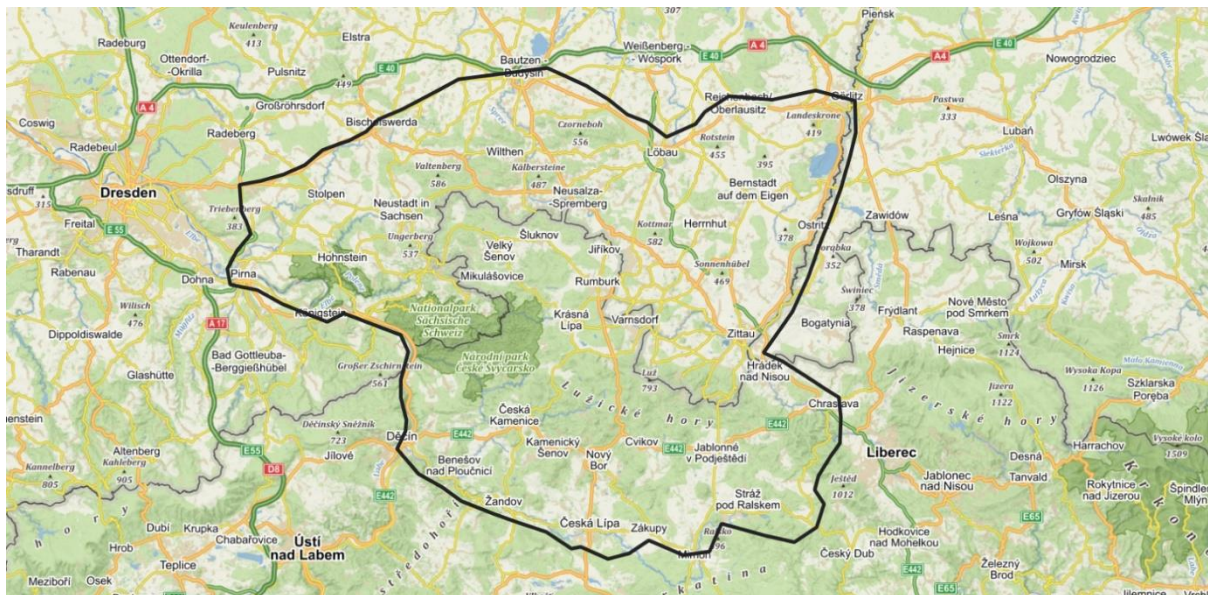
1. Úvod k tématu podstávkových domů.....	1
2. Výstavba domů.....	4
3. Původ podstávkových domů	5
4. Zvláštní vlastnosti.....	6
5. Způsob výstavby & původ názvu	7
6. Historie.....	8
7. Cykloturistické podstávkové zajímavosti	9
7.1 Ebersbach-Neugersdorf	9
7.2 Kottmar	9
7.3 Großschönau.....	9
7.4 Waltersdorf	9
7.5 Jonsdorf	9
7.6 Hain.....	10
7.7 Seifhennersdorf	10
8. Podstávkové domy dnes.....	11
9. Vyhodnocení podstávkových domů	12
9.1 Německo	12
9.2 Česko.....	13
10. Závěr	15
Přílohy.....	I

Seznam obrázků

Obrázek 1: Zájmové území projektu	1
Obrázek 2: Znázornění řezu – podstávkový dům ze 17. století (Arnd Matthes)	4
Obrázek 3: Způsob výstavby podstávkového domu (Karl Bernert)	

1. Úvod k tématu podstávkových domů

Hlavním cílem česko-německého projektu "Za společným dědictvím na kole i pěšky" je zpřístupnit veřejnosti přírodní a kulturní dědictví v zájmovém území. Zájmovým územím je Ústecký kraj (České Švýcarsko, Šluknovský výběžek), Liberecký kraj (Česká Lípa), Saské Švýcarsko, Lužické hory, region Žitavské hory (jižní část Horní Lužice), viz mapa níže.

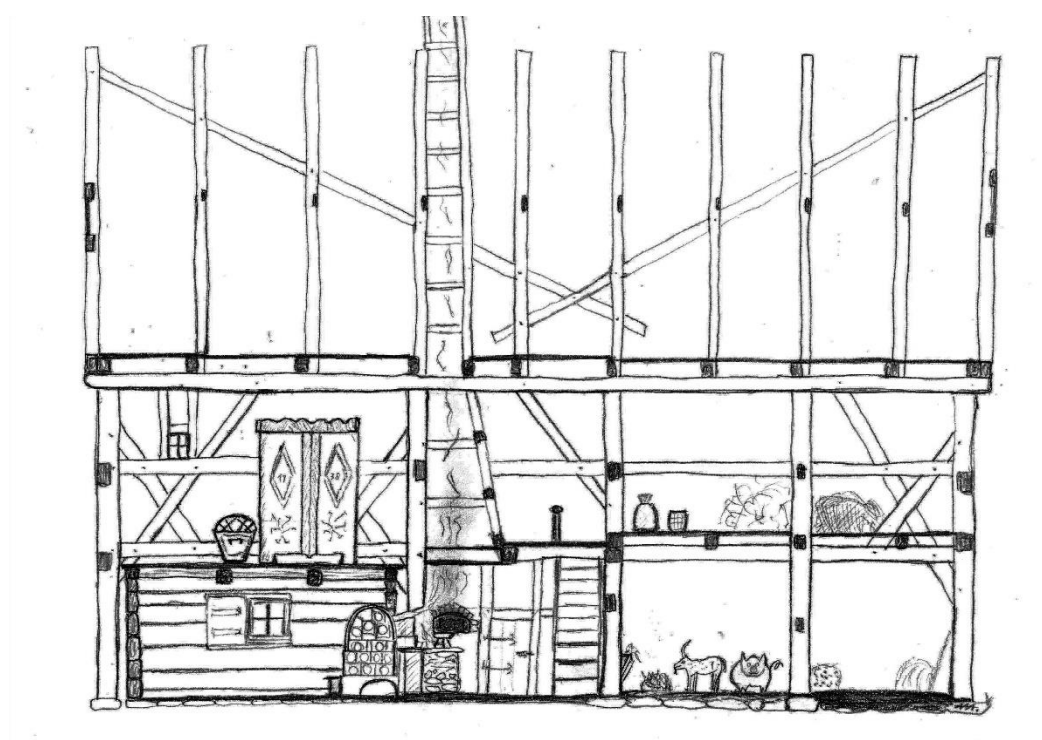
Obrázek 1: Zájmové území projektu

Společné kulturní dědictví v příhraniční oblasti představují mimo jiné podstávkové domy. Ty jsou spojujícím prvkem regionu a spolu s přírodním dědictvím tvoří malebnou krajinu podstávkových domů.

Podstávkové domy jsou jedinečným typem lidové architektury. V regionu se vyskytují již od 15. a 16. století. Většina domů, které dnes stojí na pomezí severních Čech, Horní Lužice a Dolního Slezska, pochází z 18. a 19. století. Pro tento typ lidové architektury je charakteristická podstávka. Jedná se o dřevěnou sloupovou konstrukci, která stojí před dřevěnými stěnami přízemí. Nosná konstrukce nese zatížení střechy a u dvoupodlažních domů také zatížení patra. V následujícím textu se nyní budeme zabývat zvláštnostmi i historií podstávkových domů.

2. Výstavba domů

Jen velmi málo staveb, jako jsou kostely nebo vodní mlýny, bylo po staletí stavěno tradičním podstávkovým způsobem, tj. hrázdění ve spojení s obytnou a vytápěnou roubenou světnicí. Na jednoduchou stavbu bylo potřeba jen několik málo klád. V závislosti na postavení a finančních možnostech tehdejších stavebníků bylo samozřejmě možné stavět za použití dalšího dřeva také "robustněji", pro několik generací. Praxe dodnes ukazuje, že se používaly velmi odlišné stavební postupy a že se do dnešních dnů dochovaly četné případy bez výraznějšího poškození. Na řezu, zleva doprava, je vidět světnice s kachlovými kamny, síň s černou kuchyní a stáj pro zvířata.

Obrázek 2: Znárodně řezu – podstávkový dům ze 17. století (Arnd Matthes)

Horní komory byly po staletí nevytápěné a sloužily k uskladnění různých předmětů, potravin a krmiva pro zvířata. V některých domech se v síních s komínem nacházela také oblíbená udírna, která byla někdy dokonce integrována do podkroví. Dymník býval, stejně jako hrázdění, dřevěný s dřevěnými tyčemi obalenými slámou a hlinou. Na historickém pohledu na Oybin, který je starý více než 200 let, jsou například všechna obydlí zakreslena s tímto typickým kouřovodem.

3. Původ podstávkových domů

Mezi 12. a 14. stoletím přišli do Lužice, která byla do té doby jen řídce osídlena Slovy, němečtí zemědělci. Ze své původní vlasti, středního a jižního Německa, si s sebou přinesli vlastní způsob výstavby domů. V té době zde již existovaly detailně vypracované hrázděné stavby, často kombinované s roubenými částmi. Předchůdcem podstávkových domů je patrně městská zástavba. Vývoj hrázděného stavitelství, které bylo charakteristické pavlačovými domy, byl z velké části dokončen ve 14. /15. století. Zvláštním architektonickým prvkem je dřevěná pavlač u štítu obráceného do ulice. Vzniklý volný prostor v přízemí mohl být ve dnech, kdy se konaly trhy, využíván jako podloubí. V roce 1359 byl v Žitavě a následně i v dalších městech vydán písemný zákaz výstavby takových dřevěných podloubí z důvodu nebezpečí požáru. Kvůli zakazu výstavby dřevěných staveb se jejich vývoj uvnitř městských hradeb Žitavy z velké části zastavil. Přesto je možné dohledat jednotlivé příklady hrázděných a podstávkových domů až do 20. let 20. století. Příjemné bydlení v roubených světnicích využívali osadníci již tehdy, stejně jako to před nimi dělali Slované. První zmínku o roubené světnici nalezneme například v radních účtech z roku 1430: "den gebawern, die stubenhoulz gefurt haben, zu bire 2 gr.". Ke spokojenosti tehdejších lidí stačil dostatek potravy a "obydlí", které je chránilo. Obydlí muselo mít ohniště pro přípravu jídla a pro vytápění obytné místnosti, která obvykle také sloužila jako místo ke spaní. Obytná místnost se již ve staré hovorové a spisovné němčině nazývala "Stuba" (světnice). Místnost, kterou lze vytápět kamny, dnes obvykle (v němčině) stále nazýváme "Stube" a o středověkém původu tohoto označení již téměř nevíme. Tehdy bylo jistě zvykem, že si lidé ve městě i na venkově, kteří si to mohli dovolit, nechávali od tesaře zhotovit útulné obytné místnosti, také nazývané pokoje. Mimochodem, výraz "Zimmer" (pokoj), v hovorové němčině "zimber", pochází rovněž ze středověku.

4. Zvláštní vlastnosti

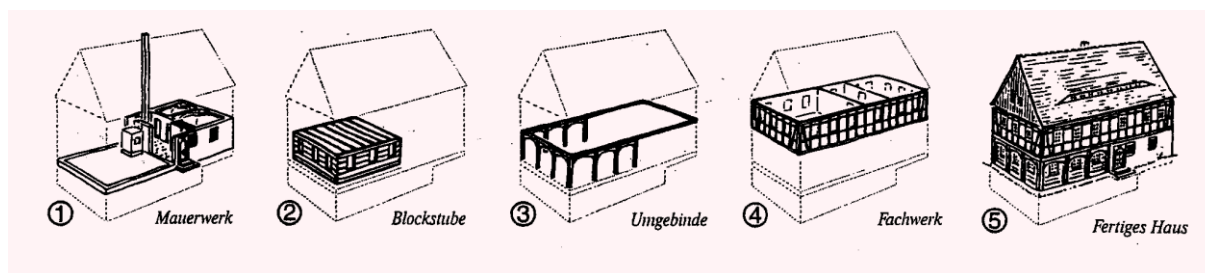
Dlouhodobé udržování tradice dřevostavitelství, stejně jako údržbu a zachování těchto domů, lze jistě odůvodnit klimatickými aspekty. Dřevo má dobré tepelně-izolační vlastnosti, a proto se roubené světnice tradičně používaly jako jediná vytápěná místnost pro bydlení a práci. Teplo z kamen se přes dřevěné stěny, které byly navíc proti větru utěsněny mechem a vlnou, jen obtížně dostávalo ven. S malým množstvím paliva, které po staletí tvořilo téměř výhradně dřevo, posléze prokazatelně také kravský trus a teprve v 19. století bylo nahrazeno uhlím, se dosahovalo příjemných teplot v místnosti.

Podstávkový dům s roubenou světnicí dodnes s několika vylepšeními částečně splňuje požadavky na tepelnou izolaci. K dosažení tepelněizolačního účinku 18 cm silné roubené stěny by bylo nutné postavit více než jeden metr silnou cihlovou zeď. Samotná podstávková konstrukce je nosnou konstrukcí. Představuje jediný způsob, jak spojit výhody roubené a hrázděné konstrukce v jedné stavbě. Přenáší zatížení střechy nebo zatížení případného dalšího podlaží na základy, takže roubené stěny zatěžovány nejsou.

5. Způsob výstavby & původ názvu

S rostoucím nedostatkem dřeva se do některých částí domu postupně začaly začleňovat i zděné konstrukce. Pouze ve starších dochovaných domech lze ještě nalézt důkazy o dřevostavitelství z 16. a počátku 18. století.

Oproti podstávkovým domům v Lužických horách na české straně se zde dlouho udržovala tradice patrové tzv. "dvojité roubené světnice". V lesích byl tedy stále k dispozici dostatek dřeva. Dodnes se zachovaly příklady, zejména ve Waltersdorfu a v dalších obcích, že se roubené konstrukce používaly i pro výstavbu horních pater. Je nutno podotknout, že teprve po územním oddělení Horní Lužice od Čech (1635) postupně docházelo k samostatnému vývoji stavebních postupů.

Aufbauprinzip eines Umgebindehauses - Karl BERNERT

Obrázek 3: Způsob výstavby podstávkového domu (Karl Bernert)

Jednotlivé fáze stavby jsou zřetelně vidět na principech výstavby podstávkového domu Karla Bernerta.

Pojem "podstávka" je ve stavitelství domů znám již od středověku. Tehdy se tímto termínem označovaly sloupky, které byly navzájem spojeny západkami a vzpěrami. Zde se tedy nachází klíč k pojmu podstávka. Spojování dřevěných stavebních prvků provazy také sahá až k pradávným tradicím, které tesaři dodnes používají pod pojmem vyvazování. Dnešní termín podstávka (podstávkový dům) tak byl odvozen z patrové konstrukce. Termín podstávka byl mezi tesaři a vesnickými řemeslníky běžný již v minulosti. Před několika lety našel Manfred Schober na faktuře za materiál z roku 1839 jednoznačné označení "podstávka"(Umgebinde). V odborné literatuře o podstávkových domech ale pojem "podstávka" poprvé použil v roce 1893 Otto Gruner. Termín "podstávka" tedy není výsledkem výzkumu domů, ale tesaři jej používali již po staletí.

6. Historie

Městští tesaři byli pravděpodobně na některých místech vytlačeni masovým přistěhovalectvím českých exulantů. Například v Seifhennersdorfu lze vypožorovat, že zejména zemědělské usedlosti mají jinou kubaturu než domy v sousedních vesnicích. "Moderní" hornolužický podstávkový dům, který z tesařsko-technického hlediska dosáhl svého vrcholu v polovině 19. století, prošel vývojem trvajícím nejméně šest století. V rámci vědeckého výzkumu Saského zemského úřadu pro památkovou péči a nadace Stiftung Umgebendehaus lze stále více podstávkových domů datovat do 17. a dokonce do 16. století. V současné době jsou například k dispozici záznamy o nejstarších podstávkových domech v Harthau z roku 1599, v Oybinu 1600/1655, v Jonsdorfu 1675, v Seifhennersdorfu 1614, ve Waltersdorfu 1682 a v Großschönau 1670. Ti, kteří si to v minulosti mohli finančně dovolit, stavěli podstávkový dům jako dům vícegenerační, natrvalo pro budoucnost. Z hlediska velikosti a využití je stavba také velmi univerzální. V podstávkových domech původně bydleli od tkalce, zahradníka, sedláka, kněze, hostinského až po faktora, všichni obyvatelé vesnice, s výjimkou statkářů nebo vrchnosti. Z tohoto důvodu je lze mnohostranně využívat i dnes. Zejména v 17. a 18. století se vyvinula široká škála typů domů, které vyhovovaly nejrůznějším požadavkům a způsobům využití. Rovnocenně se vedle sebe stavěly jednopodlažní budovy a budovy se zvýšeným podkrovím (1½ patra) i patrové a vícepodlažní budovy (dvoupodlažní). Kříže svatého Ondřeje a bohaté dřevěné prvky na fasádách svědčí o bohatství bývalých majitelů, kteří si to mohli dovolit. Ornamentika na domech, která je nepochybně formotvorným prvkem, dokonce přežila bohaté pozdní baroko i strohý klasicismus. To je patrné zejména na řešení vstupních prostor s bohatě zdobenými pískovcovými portály, které jsou obzvláště výrazné v obcích Großschönau a Waltersdorf. Takové zdobené si často mohli dovolit jen bohatí lidé. V tomto období, od 18. do poloviny 19. století, se také živě rozvíjela textilní výroba. O prosperitě obchodníků s plátnem svědčí jejich výstavní faktorské domy. Od roku 1850 se v celé Horní Lužici pomalu prosazovalo masové stavitelství, které se orientovalo především na moderní městskou zástavbu.

7. Cykloturistické podstávkové zajímavosti

V následujícím textu budou podrobněji popsána některá významná místa s cennými podstávkovými domy, která jsou pro cykloturisty snadno dostupná.

7.1 Ebersbach-Neugersdorf

Město Ebersbach-Neugersdorf neleží přímo na cyklostezce, ale stojí za to projet se po starých vesnických cestách podél Sprévy, mimo hlavní silnici. Můžete zde obdivovat více než 700 podstávkových domů.

7.2 Kottmar

V obci Kottmar, zejména v části obce Eibau, na vás čeká mnoho skvostů podstávkové architektury. Jedná se zde především o mnoho velmi honosných a bohatě zařízených faktorských domů z 18. století, které byly postaveny v době rozkvětu textilní výroby a které nemají obdoby.

7.3 Großschönau

Dnešní obec Großschönau má s více než 650 podstávkovými domy spolu s Waltersdorfem a Hainwalde největší počet těchto historicky vzniklých domů. Silným impulsem pro rozvoj Großschönau byl prodej této obce Hartwigem von Nostitz městu Žitava v roce 1587. Ve všech podstávkových domech se tak pod kontrolou žitavské rady nyní mohla rychle rozvíjet textilní výroba. Zejména po roce 1666 se prudce rozrostla nová výstavba, která se soustředila především do záplavové oblasti řeky Mandavy a jejích dalších přítoků.

7.4 Waltersdorf

Po roce 1665 se díky přílivu českých exulantů velmi rychle rozvíjela také "horská vesnice" Waltersdorf. Na podstávkových domech se někdy setkáváme s čistě roubenou konstrukcí v horním patře a v případě domů se zvýšeným podkrovím s podezdívkou z kulatiny. Od poloviny 17. století se také zintenzivnila výroba textilu. Dodnes se dochovaly faktorské domy z první poloviny 18. století s bohatým vybavením. Pro obec Waltersdorf jsou nejpříznačnější zdobené dveřní zárubně z pískovce, které nás dodnes fascinují a přesvědčují o řemeslné zručnosti.

7.5 Jonsdorf

V roce 1539 bylo v Jonsdorfu postaveno prvních deset "zahradních domků". Pravděpodobně se jednalo také o podstávkové domy. Osadníci získali pozemky od celestinského kláštera v obci Oybin, ale již v roce 1574 se Jonsdorf stal radní vsí města Žitavy. Když se zjistilo, že zdejší pískovec je obzvláště vhodný pro výrobu mlýnských kamenů, byly založeny první lomy. Obchod se dařil natolik dobře, že žitavská rada v roce 1667 rozhodla o vymezení dalších stavebních pozemků podél potoku Pochebach mezi Jonsdorfem a Waltersdorfem. Dnešní fond podstávkových domů v Jonsdorfu je velmi rozmanitý, od jednoduchých jednopatrových staveb přes stavby se zvýšeným podkrovím až po dvoupatrové domy. Zvláště nápadné jsou velmi původně vypadající domy se zvýšeným podkrovím, které pocházejí pravděpodobně ze 17. století, kdy došlo k prvnímu velkému rozšíření obce.

7.6 Hain

Od roku 1561 se v obci Hain usazovali zahradníci, tedy drobní zemědělci. Dřevo bylo v té době vyhledávanou surovinou a snaha ochránit obecní lesy byla značná. Rychle se rozrůstající populace si však žádala nová stavební místa. Nastala doba, kdy vzniklo mnoho malých osad ve výše položených horských oblastech. V důsledku vykácení žitavského obecního lesa měla obec kolem roku 1800 již 26 domů. V 19. století přibýly vilové domy.

Lückendorf se jako malá, později založená osada přímo při české hranici, rozvíjela v důsledku přílivu českých exulantů v průběhu třicetileté války docela rychle, takže v roce 1691 musel být v dolní části obce postaven evangelický vesnický kostel. Do současnosti se dochovalo téměř 50 dobře udržovaných podstávkových domů.

7.7 Seifhennersdorf

V Seifhennersdorfu, který byl v roce 1584 prodán městu Žitava a stal se tak radní vsí, se dodnes dochoval jeden z nejcennějších a nejstarších podstávkových domů. Byl postaven v roce 1614 ve středu obce a původně měl na obou štítech takzvaný „schopfwalm“ (polovalbová střecha). Ty se nacházejí v Čechách a také v oblasti západně od Görlitz. Při renovaci této stavby, která je z hlediska výzkumu domů velmi vzácná, se podařilo zrekonstruovat štít do podoby, jak mohl vypadat v době výstavby. Zrekonstruovaný podstávkový dům je možné navštívit jako ukázkový dům. Kromě toho se v Seifhennersdorfu nachází mimořádný soubor nejrůznějších podstávkových domů, převážně ze 17. a 18. století.

8. Podstávkové domy dnes

Nadace Stiftung Umgebendehaus se od svého založení v roce 2004 úspěšně zasazuje o zachování těchto staveb, které jsou navzdory četným ztrátám výrazem mimořádné lidové architektury a dodnes charakterizují obraz celého regionu. Nadaci se dosud podařilo podpořit více než 160 projektů obnovy cenných kulturních památek. To bylo možné pouze díky spolupráci s dalšími velkými nadacemi, jako jsou Deutsche Bundestiftung Umwelt a Deutsche Stiftung Denkmalschutz.

Díky podpoře saského ministerstva vnitra a okresů Bautzen a Görlitz mohl být kapitál nadace výrazně navýšen. Kromě toho bylo v posledních letech díky daru od svazu Ostdeutscher Sparkassenverband poskytnuto půl milionu eur na opravy podstávkových domů poškozených povodněmi. Činnost nadace se zaměřuje na poskytování individuálního odborného poradenství o možnostech renovace, udělování ocenění podstávkového domu, zprostředkování a rozdělování finančních prostředků v rámci podpory malých projektů. Vzhledem k rozdílné historii vzniku podstávkových domů je téměř nemožné najít dva tyto domy v identické podobě. Proto každý jednotlivý dům vyžaduje individuální poradenství. Komplexní oblastí činnosti je zejména spolupráce s orgány památkové péče. V tomto směru není poptáváno jen časově náročné objasňování ochrany historické stavby, ale je třeba předem vyjasnit i odborné technické provedení plánovaných opatření na její údržbu. To je pro vlastníka budovy pomoc, která by neměla být podceňována a která je užitečná při snižování obav a předsudků. Koneckonců všechny stavební práce na památkově chráněném podstávkovém domě podléhají povolení. Přestože se v posledních letech rozhodlo pro koupi a renovaci podstávkového domu více než 250 nových majitelů, demografický vývoj to nemůže zastavit. Počet volných podstávkových domů stále činí přibližně 200 objektů. Ve srovnání s jinými regiony jsou některé z nich nabízeny za příznivé ceny a některé nabízí nadace Stiftung Umgebendehaus prostřednictvím internetové burzy.

Obyvatelé si dnes více váží historických budov a uvědomují si také energetické výhody tohoto solidního způsobu výstavby. Turistům se zase líbí jedinečnost těchto domů a vědomě si užívají dovolenou v těchto výjimečných budovách.

Přeshraniční společné rysy podstávkové architektury jsou zřejmé. V rámci workshopů a dalších akcí, které se staly tradicí, jako je Den otevřených podstávkových domů, probíhá již léta výměna zkušeností s českými kolegy a majiteli domů o způsobu výstavby, problémech při renovaci a jejich řešení.

9. Vyhodnocení podstávkových domů

9.1 Německo

Vybrané objekty

V rámci této studie se zaměřujeme na zkoumání podstávkových domů v okrese Görlitz & Bautzen z hlediska jejich turistického a veřejného využití. Výběr objektů se zaměřuje výhradně na ty, které jsou přístupné široké veřejnosti, zatímco soukromě využívaných podstávkových domů byl do studie zahrnut jen malý počet, a to vzhledem k jejich historickému významu. Cílem této studie je poskytnout ucelený přehled o podstávkových domech v regionu a analyzovat jejich potenciál jako turistických zajímavostí.

V okrese Görlitz & Bautzen bylo vybráno celkem 106 podstávkových domů. Z nich pouze 8 domů není využíváno k veřejným účelům, ale aktivně se účastní každoročního Dne otevřených podstávkových domů. Tento výběr veřejnosti přístupných podstávkových domů byl proveden s ohledem na jejich historický význam a jejich potenciál pro rozvoj cestovního ruchu v regionu.

Vybrané podstávkové domy slouží jako významné kulturní památky pro místní obyvatele i návštěvníky. Byly úspěšně přeměněny na turistické atrakce a nabízejí různé využití, jako jsou muzea, galerie, kavárny a další veřejná zařízení.

Každoroční Den otevřených podstávkových domů umožňuje majitelům soukromých podstávkových domů představit své domy veřejnosti a zvýšit povědomí o historickém a architektonickém významu těchto staveb. Tento den každoročně přiláká mnoho návštěvníků a pomáhá propagovat kulturní dědictví regionu.

Využití domů

Podstávkové domy v okrese Görlitz & Bautzen jsou využívány různými způsoby, jednak aby bylo zachováno kulturní dědictví, a jednak aby byly uspokojeny potřeby obyvatelstva. Využití podstávkových domů lze v sestupném pořadí podle procentuálního zastoupení shrnout následovně:

- Prázdninové apartmány/domy: Přibližně 51 % podstávkových domů bylo přestavěno na prázdninové apartmány nebo prázdninové domy. Ty nabízejí návštěvníkům možnost zažít během pobytu v regionu jedinečnou atmosféru a historické kouzlo podstávkových domů.
- Hotely: Přibližně 8 % podstávkových domů funguje jako hotely a nabízí návštěvníkům možnost v regionu přenocovat.
- Muzea/výstavy: Přibližně 8 % podstávkových domů bylo přestavěno na muzea nebo výstavní prostory, které návštěvníkům přibližují historii a tradice regionu.
- Penziony: Přibližně 7 % podstávkových domů slouží jako penziony a nabízí návštěvníkům ubytování během jejich pobytu.
- Restaurace: Asi 6 % podstávkových domů slouží jako hostince nebo restaurace, kde se návštěvníci mohou najíst.

Zbývající procenta jsou rozdělena mezi další způsoby komerčního využití, různé kavárny a soukromé využití podstávkových domů v regionu.

Památková péče

Památková péče hraje důležitou roli při ochraně kulturního dědictví, tj. podstávkových domů v okresech Görlitz & Bautzen. Z celkového počtu 106 podstávkových domů je 96 památkově chráněno, což představuje přibližně 90 % podíl z jejich celkového počtu. Tyto domy byly mezi chráněné památky zařazeny kvůli své historické, architektonické a kulturní hodnotě a požívají právní ochrany.

Rozdělení v okresech

Podstávkové domy v okresech Görlitz & Bautzen jsou rozmístěny v obou okresech nerovnoměrně. Z celkového počtu 106 podstávkových domů se jich v okrese Görlitz nachází 95, zatímco v okrese Bautzen 11.

9.2 Česko

Vybrané objekty

Výběr objektů lidové architektury (podstávkových domů) byl v zájmovém území na české straně proveden podle předem dohodnuté struktury, kde hlavními kritérii byla přístupnost objektů pro veřejnost a možnosti jejich využití pro rozvoj cestovního ruchu, zejména v blízkosti turistických a cyklistických tras. Výběr objektů probíhal především v srpnu a září 2022.

Seznam vybraných podstávkových domů obsahuje všechny veřejnosti přístupné podstávkové domy. Celkem bylo zahrnuto 75 objektů v zájmovém území Ústeckého kraje a 46 objektů v zájmovém území Libereckého kraje, celkem 121 objektů podstávkových domů, které jsou přístupné veřejnosti.

Seznam vybraných podstávkových domů je vytvořen v tabulce Excelu, aby se s ním snadněji pracovalo (filtrování, kontingenční tabulky). Jeden řádek tabulky představuje jeden evidovaný objekt a obsahuje pořadové číslo objektu, název objektu, využití objektu, místo, kde se objekt nachází (kraj, obec, ulice, číslo domu, GPS souřadnice), zda se jedná o kulturní památku, odkaz na památkový katalog, zda se jedná o památkovou zónu nebo památkově chráněné území, zda je interiér objektu přístupný veřejnosti, zda je objekt přístupný bez bariér, stručný popis objektu (zajímavosti o objektu), turistický potenciál, možné využití pro rozvoj cestovního ruchu a odkaz na mapu a fotodokumentaci (mapy.cz).

Využití domů

Většina podstávkových domů je využívána pro ubytování (celkem 52 objektů), dále pro gastronomii a ubytování (celkem 24 objektů) a 12 objektů pouze pro gastronomii, celkem 88 objektů v segmentu základní turistické infrastruktury. Podrobnější rozdělení je znázorněno na obrázku číslo 5.

Kulturní památky

Mezi vybranými podstávkovými domy, které jsou přístupné veřejnosti, je 22 objektů zapsaných v seznamu kulturních památek Národního památkového ústavu (k dispozici na <https://www.pamatkovykatalog.cz/>). Jedná se o nejcennější stavby lidové architektury z hlediska

památkové ochrany. Typicky se jedná o informační centra, muzea, galerie, restaurace a také penziony.

Památkově chráněná území a vesnické památkové zóny

V zájmovém území se nachází jedno památkové území (Šmilovského ulička v Rumburku), která je přímo zaměřena na ochranu podstávkových domů. V zájmovém území se mimo jiné nacházejí 3 městské památkové zóny (Nový Bor, Šluknov a Jiřetín pod Jedlovou) a 6 vesnických památkových zón (Dlouhý Důl, Vysoká Lípa, Kamenická Stráň, Sloup v Čechách, Velenice a Kryštofovo údolí) s cennými podstávkovými domy. Celkem je zde 10 městských a vesnických památkových zón.

Po odečtení vlastních památkových zón (10 objektů) se na území těchto městských a vesnických památkových zón nachází celkem 15 veřejně přístupných podstávkových domů.

Rozdělení v obcích

Nejvíce veřejně přístupných podstávkových domů se nachází v Mařenicích (v části obce Myslivna, Horní Světlá, Dolní Světlá, Mařenice) - 17 objektů, dále v Jetřichovicích (v části obce Jetřichovice, Všemily, Rynartice, Vysoká Lípa) - 13 objektů, v Krásné Lípě (v části obce Krásná Lípa, Vlčí Hora, Zahrady, Dlouhý Důl, Kyjov) - 11 objektů a v Novém Boru - 10 objektů.

10. Závěr

Německo-český projekt "Za společným dědictvím na kole i pěšky" úspěšně zpřístupnil přírodní a kulturní dědictví podstávkových domů v příhraniční oblasti. Podstávkové domy, jako jedinečný druh lidové architektury, tvoří spolu s malebnou krajinou pro návštěvníky i místní obyvatele fascinující kulisu. Díky kombinaci hrázdění a roubené světnice okouzlí tyto domy nejen po estetické stránce, ale nabízejí také příjemné podmínky pro bydlení s dobrou tepelnou izolací. Představují tradici a řemeslnou zručnost minulých generací a vyprávějí příběhy o zdejších společenství a spolupráci.

Způsob výstavby podstávkových domů prošel dlouhým vývojem. Kdysi sloužily jako vícegenerační domy pro různé profesní skupiny. Dnes jsou tyto domy nejen historicky významné, ale jsou také mnohostranně využívány a představují cenné kulturní dědictví. Díky projektu "Za společným dědictvím na kole i pěšky" se podařilo na toto dědictví upozornit a přiblížit lidem význam těchto architektonických skvostů.

Cyklistické zajímavosti podél trasy umožňují návštěvníkům seznámit se s působivou rozmanitostí podstávkových domů a s historickou architekturou a tradicí regionu. Zprostředkovávají jsou nejen stavební aspekty, ale také společenský a kulturní význam podstávkových domů. Projekt tak přispívá k zachování a docenění tohoto jedinečného kulturního dědictví a posiluje spojení mezi obyvateli obou zemí.

Kromě toho má projekt také pozitivní vliv i na místní ekonomiku. Cestovní ruch podél turistických tras vytváří nové zdroje příjmů a pracovní místa v oblasti gastronomie, ubytování a služeb. To podporuje regionální rozvoj a přispívá k udržitelnému hospodářskému posílení příhraničního regionu.

Projekt "Za společným dědictvím na kole i pěšky" je vynikajícím příkladem přeshraniční spolupráce a kulturní výměny. Ukazuje, jak lze společným úsilím a oceněním kulturního dědictví budovat mosty mezi různými zeměmi a společenstvími. Podněcuje lidi k poznávání regionu, seznamování se s historií a kulturou a navazování nových kontaktů.

Projekt "Za společným dědictvím na kole i pěšky" celkově významně přispěl k ochraně, propagaci a ocenění přírodního a kulturního dědictví domů v Umgebinde. Ukázal, že kulturní dědictví neexistuje pouze v muzeích nebo knihách, ale že ho lze také aktivně zažít a prožít.

Přílohy

Jednotlivé výsledky průzkumu v českém projektovém území

Závěrečné vyhodnocení odborného výběru objektů lidové architektury v českém projektovém území

Individuální výsledky průzkumu v německém projektovém území

Profil marketingu domů zvláště přístupných turistům v německém projektovém území

Faktorenhof Eibau

Muzeum tradičních krojů Großschönau

Ostrovní dům Großschönau

Hostinec Felsenkeller Hainewalde

Tkalcovský hostinec Jonsdorf

Jablečný dům a Flachseria Olbersdorf

Zmrzlinárna Oberlausitz Schönbach

Ukázat dům 1614 Seifhennersdorf

Muzeum místní historie Sohland

Karáskův dům Taubenheim

Dům Spinnwebe Walddorf

Mlýnské muzeum Waltersdorf

Dům přírodního parku Waltersdorf

Sluneční horská chata Waltersdorf

p.č.	název	využití objektu	kraj	obec	ulice	č.p.	GPS	kulturní památka (ano/ne)	odkaz na památkový katalog	památková zóna/rezervace (ano/ne)	přístupné veřejnosti (ano/ne)	bezbariérový přístup (ano/ne)	zajímavost objektu	turistický potenciál (1-největší až 5-nejmenší)	možnosti využití pro rozvoj cestovního ruchu	a fotodokumentaci
1	Dům u Frinda	stravování	Ústecký	Krásná Lípa	Křínické náměstí	254/4	50.91310519N, 14.5081242E	ano	https://www.pamatkovykatalog.cz/dum-12299159	ne	ano	ano	Obdélný patrový objekt situovaný na jižní straně náměstí byl postaven roku 1729. Snoubí se v něm kombinace vesnického roubeného domu s podstávkou s městským hrázděným domem se dřevěným podloubím. Jedná se o nejstarší dochovaný dům v katastru města.	1	Nyní funguje jako cukrárna a kavárna, v 1. NP fungovalo v letech 1995-2010 muzeum turismu, nyní bez využití, možnost zřízení turistického penzionu	https://mapy.cz/turisticka?source=base&id=1913451&x=14.5073533&y=50.9128876&z=18
2	Café Nostalgie	stravování a ubytování	Ústecký	Krásná Lípa	Masarykova	21/7	50.9133378N, 14.5098533E	ano	https://www.pamatkovykatalog.cz/dum-12299391	ne	ano	ano	Patrovým, roubený, zčásti podsklepený, podstávkový dům na složitějším půdorysu písmene T byl postaven v 1. pol. 19. stol. se zděným přízemním přístavkem na jihovýchodní straně. Štíty jsou svisle obedněny na sraz ve třech patrech.	1	Nyní funguje jako cukrárna a kavárna, v 1. NP je penzion (1x apartmán pro 4 osoby + 1x pokoj pro dvě osoby)	https://mapy.cz/turisticka?source=firm&id=13144247&x=14.5122043&y=50.9133287&z=18
3	Dřevěnka u Dvořáků	stravování a ubytování	Ústecký	Krásná Lípa	Studánecká	64/2	50.9137231N, 14.5157433E	ne	-	ne	ano	ano	Patrovým, roubený, podstávkový dům s polovalbovou střechou, udržovaný.	1	Funguje jako restaurace s teplou kuchyní. Horní podlaží zřejmě slouží pro trvalé bydlení, eventuelně možnost zřízení ubytování.	https://mapy.cz/turisticka?source=firm&id=13118360&x=14.5157180&y=50.9136433&z
4	Hospoda u Kuruce	stravování	Ústecký	Krásná Lípa	Pražská	276/10	50.9123231N, 14.5078144E	ne	-	ne	ano	ne	Patrovým, roubený, podstávkový dům se sedlovou střechou, ne příliš udržovaný, zděná část je prázdná.	5	Funguje jako pivnice a restaurace s teplou kuchyní spíše pro místní než pro turisty. Horní podlaží zřejmě slouží pro trvalé bydlení, eventuelně možnost zřízení ubytování.	https://mapy.cz/turisticka?source=firm&id=13109634&x=14.5073962&y=50.9115177&z=17
5	Penzion Křínice	ubytování	Ústecký	Krásná Lípa	Krásný Buk	59	50.9193383N, 14.4856511E	ne	-	ne	ano	ne	Polopatrový roubený podstávkový dům s předním velkým arkýřem a zadní zděnou částí.	3	V minulosti kolem r. 2006 fungoval objekt jako resturace a penzion, nyní funguje jako penzion a na webových stránkách je uvedeno, že je v rekonstrukci. Majitel objektu nabízí ubytování v přilehlých pěti bugalovech. Naproti přes silnici bývalo hřiště na volejbal, nohejbal, nyní zanedbané.	https://mapy.cz/turisticka?source=firm&id=13204436&x=14.4887571&y=50.9195662&z=17

6	Penzion na Bělidle	ubytování	Ústecký	Krásná Lípa	Kamenná Horka	1	50.9181519N, 14.4836025E	ne	-	ne	ano	ne	Monumentální dvoupatrový podstávkový dům s mansardovou a polovalbovou střechou. V levé části zděná přístavba kuchyně.	3	V minulosti kolem r. 2006 fungoval objekt jako restaurace a penzion, nyní funguje pouze jako penzion. Venkovní terasa. V okolí jsou novostavby (ne podstávky) pro ubytování Kyjovská stodola a Domek u Bělidla.	https://mapy.cz/turisticka?source=firm&id=13162716&x=14.4861608&y=50.9179226&z=17
7	Penzion a hostinec Kyjovská Terasa	stravování a ubytování	Ústecký	Krásná Lípa	Kyjov	39	50.9159011N, 14.4646150E	ne	-	ne	ano	ano	Patrovým, roubený, zčásti podsklepený, podstávkový dům na složitějším půdorysu písmene T, zadní část je zděná.	1	Funguje jako restaurace s teplou kuchyní. Horní podlaží slouží jako penzion. Bezbariérový přístup přes venkovní terasu.	https://mapy.cz/turisticka?source=firm&id=13353561&x=14.4670634&y=50.9160964&z
8	Restaurace na Fakultě	stravování	Ústecký	Krásná Lípa	Kyjov	22	50.9134369N, 14.4626942E	ne	-	ne	ano	ne	Patrovým, roubený, podstávkový dům se sedlovou střechou, ne příliš udržovaný, provozovatelé restaurace jsou v nájmu.	1	Funguje jako restaurace s teplou kuchyní pro turisty. Velké venkovní sezení, v letním období prodej přes okno (i mimo covid). Horní podlaží zřejmě slouží pro trvalé bydlení, eventuelně možnost zřízení ubytování. Potřeba upravit okolí a opravit objekt.	https://mapy.cz/turisticka?source=firm&id=13070571&x=14.4622676&y=50.9129510&z=17
9	Chalupa Medium	ubytování	Ústecký	Krásná Lípa	Vlčí Hora	51	50.9338342N, 14.4627267E	ne	-	ne	ano	ano	Přízemní, roubený, podstávkový dům, z větší části obložený břidlicí, s velkou zděnou, hrázděnou přístavbou, velmi pěkně udržovaný.	3	Pouze penzion, kapacita 20 lůžek.	https://mapy.cz/turisticka?source=firm&id=12725451&ds=1&x=14.4626837&y=50.9349
10	Penzion Vlčíárna	stravování a ubytování	Ústecký	Krásná Lípa	Zahrady	4	50.9326172N, 14.4781122E	ne	-	ne	ano	ano	Patrovým, roubený, podstávkový dům se sedlovou střechou, se zadní zděnou přístavbou pro kuchyni a boční přístavbou a přístřeškem.	1	Funguje jako restaurace s teplou kuchyní. Horní podlaží slouží jako penzion. Ve dvoře je venkovní posezení. V minulosti kolem r. 2000 se zde pořádali hudební koncerty (rock, metal apod.).	https://mapy.cz/turisticka?source=firm&id=13282512&ds=1&x=14.4747751&y=50.9326238&z=17
11	Soukromý Country Club Budka	prohlídka z venku	Ústecký	Staré Křečany	Staré Křečany	35	50.9524667N, 14.4982603E	ne	-	ne	ne	ne	Polopatrový roubený podstávkový dům s dvěma arkýři a zadní zděnou přístavbou.	3	Jde o soukromý klub, na zahradě jsou modely podstávkových domů a místních rozhleden. Na zahradě naproti přes silnici jsou k vidění také modely rozhleden a podstávkového domu.	https://mapy.cz/turisticka?q=Star%C3%A9%20K%C5%99e%C4%8Dany%20ev.%20%C4%8D.%2035&source=addr&id=9121955&ds=1&x=14.49826

12	Rekreační chata Semptra	ubytování	Ústecký	Staré Křečany	Nové Křečany	88	50.9615211N, 14.4787131E	ne	-	ne	ano	ne	Patrovým, roubený, podstávkový dům, poměrně rozsáhlý, s mnoha přístávkami, upravený jako podniková rekreační chalupa.	3	Funguje jako rekreační chalupa s bazénem, venkovním posezením, dětským hřištěm, volejbalovým hřištěm a dalším vybavením.	https://mapy.cz/turisticka?q=Star%C3%A9%20K%C5%99e%20ev.%20%20%C4%8Dany%20ev.%20%20%C4%8D.%2035&source=firm&id=599487&ds=2&x=14.477296
13	Chalupa v Panském	ubytování	Ústecký	Staré Křečany	Panský	429	50.9512025N, 14.4704228E	ne	-	ne	ano	ne	Polopatrový roubený podstávkový dům, trojdílný, s prostřední zděnou částí.	3	Funguje jako chalupa pro ubytování.	https://mapy.cz/turisticka?source=firm&id=13272279&x=14.4665887&y=50.9504659&z
14	Hospoda u Oty	stravování	Ústecký	Staré Křečany	Kopec	2	50.9463425N, 14.4171533E	ne	-	ne	ano	ano	Původně přízemní roubený podstávkový dům s pozdější dřevěnou a dále zděnou zadní přístavbou pro kuchyň.	1	Funguje jako restaurace s teplou kuchyní. Ide o hojně navštěvovanou restauraci na vstupu do Národního parku České Švýcarsko. Horní podlaží zřejmě slouží pro trvalé bydlení, eventuelně možnost zřízení ubytování.	https://mapy.cz/turisticka?source=firm&id=12967201&x=14.4196179&y=50.9466199&z=17
15	Restaurace u Vladařů	stravování a ubytování	Ústecký	Mikulášovice	Mikulášovice	16	50.9652175N, 14.3634081E	ne	-	ne	ano	ano	Patrovým, roubený, podstávkový dům s mansardovou a polovalbovou střechou, udržovaný. V přízemí restaurace je roubená přístavba ve stylu podstávky.	1	Funguje jako restaurace s teplou kuchyní pro místní turisty. Horní podlaží slouží jako penzion.	https://mapy.cz/turisticka?source=firm&id=2484960&x=14.3649330&y=50.9647727&z=17
16	Hotel RON	stravování a ubytování	Ústecký	Mikulášovice	Mikulášovice	5	50.9662781N, 14.3600539E	ano	https://www.pamatkovykatalog.cz/dum-13781485	ne	ano	ano	Obdélný patrový roubený dům s mansardovou střechou, s podstávkou v přízemí a s hrzděným patrem, s patrovým přístávkem pocházející z 18. a 19. století. Celý dům je postaven na vysokém kamenném soklu vyrovnávajícím svahovitost terénu.	1	Funguje jako restaurace s teplou kuchyní pro místní turisty. Horní podlaží slouží jako penzion.	https://mapy.cz/turisticka?source=firm&id=2657222&x=14.3620898&y=50.9654484&z=17
17	Informační centrum Lipová	informační centrum	Ústecký	Lipová	Lipová	424	51.0109292N, 14.3593236E	ano	https://www.pamatkovykatalog.cz/dum-12525446	ne	ano	ano	Patrový roubený, částečně zděný, obytný dům s podstávkou obdélné trojdílné dispozice pod sedlovou střechou pochází z roku 1727. Štít a patro domu jsou ozdobně vyskládané břidlicí. K zadnímu štítovému průčelí domu přiléhá přízemní přístavek.	1	Objekt byl vzorově rekonstruován v rámci česko-německého přeshraničního projektu, dokončeno v r. 2013. Dům využívá obec Lipová pro provozování informačního centra, výstavní galerie, setkávacího centra (děti, senioři, starostové, spolky atd.).	https://mapy.cz/turisticka?source=firm&id=12886588&x=14.3578305&y=51.0095635&z=17

18	Restaurace Starý mlýn	stravování a ubytování	Ústecký	Šluknov	Rožany	36	51.0293236N, 14.4502211E	ano	https://www.pamatkovykatalog.cz/mlyn-zvstary-12260592	ne	ano	ano	Patrový obdélný částečně roubený barokní objekt vodního mlýna s podstávkou, polozhoubeným suterénem je na portále datován rokem 1797. Hrázděné patro a štít jsou pobity břidlicovými šablonami. Střecha je mansardová s polovalbami, pokrytá břidlicovou krytinou.	1	Po rekonstrukci v r. 2002 funguje objekt jako restaurace s teplou kuchyní a penzion pro turisty.	https://mapy.cz/turisticka?source=firm&id=19600418&x=14.4501307&y=51.0288524&z=17
19	Klub důchodců	klub důchodců	Ústecký	Jiříkov	Náměstí	4	50.9948233N, 14.5692072E	ano	https://www.pamatkovykatalog.cz/dum-12322357	ne	ano	ano	Patrový podstávkový dům na půdorysu písmene L byl postaven v 18. stol. jako součást dvojdomu. Hlavní průčelí orientované do náměstí. Patro a boční štít ozdobně pobity břidlicí. Polovalbová střecha Zděná část vyplněna čtvercovým novodobým výkladem.	4	V objektu v přízemí funguje klub důchodců Jiříkov, ve vedlejších prostorech v přízemí je kadeřnictví, horní podlaží jsou využívána pro trvalé bydlení. Vlastník objektu, Město Jiříkov, má záměr rekonstruovat objekt na informační a setkávací centrum (hotová projektová dokumentace).	https://mapy.cz/turisticka?source=firm&id=2540618&x=14.5688037&y=50.9944170&z=19
20	objekt vedle Klubu důchodců	bydlení	Ústecký	Jiříkov	Náměstí	3	50.9948233N, 14.5692072E	ano	https://www.pamatkovykatalog.cz/dum-12322357	ne	ne	ano	Patrový podstávkový dům na půdorysu písmene L byl postaven v 18. stol. jako součást dvojdomu. Hlavní průčelí orientované do náměstí. Patro a boční štít ozdobně pobity břidlicí. Polovalbová střecha Zděná část vyplněna čtvercovým novodobým výkladem.	4	Objekt je využíván pro trvalé bydlení. Vlastník objektu, Město Jiříkov, má záměr rekonstruovat objekt pro sociální služby.	https://mapy.cz/turisticka?source=firm&id=2540618&x=14.5688037&y=50.9944170&z=19
21	Bzenecká restaurace	stravování	Ústecký	Jiříkov	Moskevská	233/10	50.9903756N, 14.5700475E	ne	-	ne	ano	ano	Patrový podstávkový dům s bohatě zdobenými prvky fasády, která se stylizuje do podoby městské architektury. Směrem do ulice se nachází bohatě zdobená zděná přístavba.	4	Funguje jako pivnice a restaurace s teplou kuchyní spíše pro místní než pro turisty. Dle ohlasů na mapy.cz z 21.8.2022 je "Hospůdka je v podstatě kulturním centrem Jiříkova a pořádá spoustu zajímavých koncertů."	https://mapy.cz/turisticka?source=firm&id=13113730&x=14.5707424&y=50.9906486&z=17
22	Potraviny na náměstí	stravování	Ústecký	Jiříkov	Náměstí	194/7	50.9944208N, 14.5685803E	ne	-	ne	ano	ano	Patrovým, roubený, podstávkový dům se sedlovou střechou s polovalbou, ne příliš udržovaný, ve zděné části jsou umístěny potraviny.	5	Veřejnosti přístupný pouze do zděné části, kde jsou potraviny. Roubená část a patro slouží zřejmě pro trvalé bydlení.	https://mapy.cz/turisticka?source=traf&id=53231078&x=14.5685001&y=50.9945889&z
23	Restaurace Dymník	stravování a ubytování	Ústecký	Rumburk	Výletní	775/9	50.9428519N, 14.5245342E	ne	-	ne	ano	ano	Původně přízemní roubený podstávkový dům s pozdějšími rozsáhlými dřevěnými (salonek, taneční sál) i zděnými přístavbami (kuchyně).	1	Funguje jako vyhlášená restaurace s teplou kuchyní zejména pro turisty. Horní podlaží slouží jako penzion. Areál nabízí další možnosti ubytování v moderním resortu u hřiště na fotbalgolf.	https://mapy.cz/turisticka?source=firm&id=12950283&x=14.5276017&y=50.9420640&z=16

24	Muzeum Rumburk	muzeum	Ústecký	Rumburk	Na Valech	401/4	50.9499958N, 14.5576531E	ne	-	ne	ano	ano	Není podstávkový dům.	1	Vedle jiných výstav a expozic se zde nachází expozice modelů podstávkových domů místní části Kopec (Staré Křečany) v měřítku 1:100 od zaměstnance muzea Jakuba Hlouška.	https://mapy.cz/turisticka?source=base&id=1981836&x=14.5535441&y=50.9512301&z=16
25	Šmilovského ulička	vesnická památková rezervace	Ústecký	Rumburk	Šmilovského		50.9503922N, 14.5532283E	ne	https://www.pamatkovykatalog.cz/smilovskeho-ulicka-vesnicka-pamatkova-rezervace-7663846	ano	ne	ano	Ulice na bývalém předměstí Rumburku dokládá plánovitě založení v období rozptýlených manufaktur. Stavební fond tvoří přízemní tkalcovské domy z 18. až 20. stol. v podobě typické pro oblast Horní Lužice. Užity jsou roubené, zděné i hrázdné konstrukce.	2	Lokalita rezervace je poměrně zanedbaná, některé domy jsou přestavovány a upravovány ne v souladu s principy památkové ochrany. Silnice je asfaltová (lepší by byla dlážděná), dlouholetý problém s odvodem dešťové vody, zatéká do některých domů, problémy s parkováním (málokdy je ulice zcela bez aut). V r. 2016 Město Rumburk zřídilo k VPR informační tabuli v Parku přátelství. Všechny domy jsou soukromé bez možnosti prohlídky. Poslední neděli v květnu se zde pořádá Den podstávkových domů s komentovanou prohlídkou ulice a jednoho podstávkového domu.	https://mapy.cz/turisticka?source=base&id=2220743&x=14.5535441&y=50.9512301&z=16
26	Dlouhý Důl	vesnická památková zóna	Ústecký	Krásná Lípa	Dlouhý Důl		50.9186469N, 14.4679689E	ne	https://www.pamatkovykatalog.cz/dlouhy-dul-vesnicka-pamatkova-zona-7664338	ano	ne	ano	Údolní ves vznikla na dominikální půdě hrabat Kinských počátkem 18. století jako řemeslnická osada. Prakticky veškerou zástavbu tvoří jen minimálně narušený kompaktní soubor původních převážně roubených podstávkových domů.	2	Památková zóna, vyhlášená v roce 2004, chrání lidové roubené domy z 18. a 19. století. V tomto období obec zažívala největší rozkvět, a chalupy se zachovaly dodnes v téměř nezměněné podobě. Mezi památkově chráněné patří č.p. 5, patrový roubený dům z počátku 19. století. Objekty z větší části slouží pro individuální rekreaci a nejsou přístupné veřejnosti.	https://mapy.cz/turisticka?source=base&id=2218456&x=14.4748588&y=50.9193303&z=16

27	Šluknov	městská památková zóna	Ústecký	Šluknov	Šluknov		51.0032564N, 14.4522431E	ne	https://www.pamatkovykatalog.cz/pravni-ochrana/sluknov-84498	ano	ne	ano	Památková zóna byla vyhlášena v roce 1992. Zahnuje historické centrum města s obdélníkovým náměstím, zámek a barokním kostelem sv. Václava. Náměstí a přilehlé ulice lemují řadové městské domy. V širším centru je zástavba volnější a dochoval se zde soubor lidových staveb typických pro sudetské oblasti. Najdeme zde roubené i poloroubené podstávkové chalupy, pocházející z 18. a 19. století.	2	Objekty lidové architektury z větší části slouží pro trvalé bydlení a nejsou přístupné veřejnosti.	https://mapy.cz/turisticka?source=base&id=2221176&x=14.4511910&y=51.0020838&z=17
28	Jiřetín pod Jedlovou	městská památková zóna	Ústecký	Jiřetín pod Jedlovou	Jiřetín pod Jedlovou		50.8747858N, 14.5750300E	ne	https://pamatkovykatalog.cz/pravni-ochrana/jiretin-pod-jedlovou-84497	ano	ano	ano	Historické jádro bylo vyhlášeno městskou památkovou zónou v roce 1992. Hodnotná je především zástavba renesančních zděných domů kolem čtvercového náměstí a také roubená stavení v jeho blízkosti.	2	Objekty lidové architektury z části slouží pro trvalé bydlení a z části pro individuální rekreaci a nejsou přístupné veřejnosti. Výjimku tvoří Chalupa U sv. Jana (penzion) a Galerie v Podstávce, která slouží jako jedno z kulturních center obce.	https://mapy.cz/turisticka?source=base&id=2219030&x=14.5689078&y=50.8762262&z=15
29	Vysoká Lípa	vesnická památková zóna	Ústecký	Jetřichovice	Vysoká Lípa		50.8560022N, 14.3497592E	ne	https://pamatkovykatalog.cz/pravni-ochrana/vysoka-lipa-84839	ano	ne	ano	Obec byla vyhlášena vesnickou památkovou zónou v roce 1995 díky svým dochovaným roubeným a hrázdným usedlostem z přelomu 18. a 19. století.	2	Objekty z větší části slouží pro individuální rekreaci a nejsou přístupné veřejnosti.	https://mapy.cz/turisticka?source=base&id=2215125&x=14.3536220&y=50.8565235&z=16
30	Kamenická Stráň	vesnická památková zóna	Ústecký	Růžová	Kamenická Stráň		50.8507725N, 14.3317844E	ne	https://pamatkovykatalog.cz/pravni-ochrana/kamenicka-stran-84838	ano	ne	ano	Vesnická památková zóna byla na tomto území vyhlášena v roce 1995. Nachází se zde soubor lužické lidové architektury s roubenými i hrázdnými přízemními i přízemními stavbami s polopatrem či s patrovými chalupami.	2	Objekty z větší části slouží pro individuální rekreaci a nejsou přístupné veřejnosti.	https://mapy.cz/turisticka?source=base&id=2219132&x=14.3310270&y=50.8509695&z=16
31	Café u sv. Antonína	stravování a ubytování	Ústecký	Varnsdorf	Národní	488	50.9098025N, 14.6205786E	ano	https://www.pamatkovykatalog.cz/dum-13289210	ne	ne	ano	Patrový podstávkový roubený a částečně zděný dům s mansardovou střechou pochází z roku 1780, jak prozrazuje datace na bohatě reliéfně zdobeném portálu. Štít je kryt eternitem, patro podélně bedněno.	4	Objekt je v rekonstrukci, v r. 2023 plánováno otevření kavárny a penzionu. Objekt je v centru města, je zde velký turistický potenciál.	https://mapy.cz/turisticka?source=base&id=2284185&x=14.6202979&y=50.9105792&z=18
32	Penzion Dvůr Pohody	ubytování	Ústecký	Varnsdorf	Bratislavská	997	50.9106369N, 14.6431733E	ne	-	ne	ano	ano	Patrový podstávkový roubený a částečně zděný dům se sedlovou střechou a s hrázdným patrem.	3	Stylově zrekonstruovaný rodinný penzion (2009-2012). V areálu se nachází druhá budova – Stodola, která byla znovu vystavěna na místě původního hospodářského stavení.	https://mapy.cz/turisticka?source=firm&id=12854449&x=14.6451030&y=50.9092668&z=17

33	Chalupa Lelkovna	ubytování	Ústecký	Dolní Podluží	Dolní Podluží	165	50.8790017N, 14.5973719E	ne	-	ne	ano	ano	Patrový podstávkový roubený a částečně zděný dům se sedlovou střechou.	3	Objekt je nabízen jako pronájem chalupy s kapacitou 18 osob. K dispozici je kuchyň, terasa, zahrada, plynový gril, infrašouna, stolní tenis a společenská místnost s krbovými kamny. Možnost pořádání akcí.	https://mapy.cz/turisticka?source=firm&id=12851706&x=14.5976171&y=50.8801205&z=17	
34	Hostinec Zlatá Podkova	stravování	Ústecký	Dolní Podluží	Dolní Podluží	194	50.8810489N, 14.5799483E	ne	-	ne	ano	ano	Patrový podstávkový dům s mansardovou a polovalbovou střechou postavený při hlavní silnici zřejmě jako formanský hostinec. V zadní části je zděná přístavba kuchyně.	1	Původní formanský hostinec ze 17. století, naposledy přestavěný v roce 1798, stojící na prastaré obchodní cestě z Lužice do vnitrozemí. Hostinec sloužil k odpočinku formanů a přepřahání koňských spřežení. K ustájení koní sloužily velké stáje v prostoru dnešního parkoviště. Slouží pro turisty a pro řidiče kamionů. V horních poslažích je potenciál pro zřízení penzionu.	https://mapy.cz/turisticka?source=base&id=1922851&x=14.5801720&y=50.8805267&z=16	
35	Chalupa U sv. Jana	ubytování	Ústecký	Jiřetín pod Jedlovou	Tolštyňská	249	50.8672639N, 14.5770608E	ne	-	ne	ano	ne	Menší patrový podstávkový dům se sedlovou střechou. Vnější stěny patra jsou obloženy břidlicí.	3	Objekt je nabízen pro ubytování pro 8 až 16 osob. K dispozici je kuchyňka, zahrada, ohniště, gril, velká trampolína. Lokalita vhodná pro pro cyklistiku, turistiku, běžeňka i lyžaře.	https://mapy.cz/turisticka?source=firm&id=2573197&ds=1&x=14.5770608&y=50.8673044&z=17	
36	Galerie v Podstávce	galerie	Ústecký	Jiřetín pod Jedlovou	Náměstí Jiřího	129	50.8748044N, 14.5756900E	ne	-	ano	ano	ano	Přízemní, roubený, podstávkový dům, v prostřední části s velkým arkýřem do ulice. Citlivá genrální rekonstrukce dokončena v r. 2014.	1	Objekt je v soukromém vlastnictví J. Zosera a louží jako soukromá galerie, návštěva je možná po předchozím telefonickém objednání. V patře a půdních prostorách je dnes úplně nový dvoupodlažní byt. V přízemí se vstupem z náměstí vznikla galerie se společenskou místností, jejíž součástí je klenuté znělcové podsklepení.	https://mapy.cz/zakladni?source=addr&id=9144208&x=14.5751396&y=50.8746892&z=19	https://www.turisticky-magazin.cz/turistika.php?id_c=467&title=galerie_v_podstavce
37	Chalupa 118	ubytování	Ústecký	Horní Podluží	Horní Podluží	118	50.8818969N, 14.5647669E	ne	-	ne	ano	ano	Menší přízemní podstávkový dům se sedlovou střechou.	3	Kapacita ubytování jsou 3 pokoje + společenská místnost s kuchyní, velkým posezením a velkou TV.	https://mapy.cz/turisticka?source=firm&id=13328905&ds=1&x=14.5647669&y=50.8819	

38	Apartmenty U Soptíka	ubytování	Ústecký	Rybníště	Rybníště	267	50.8821792N, 14.5124483E	ne	-	ne	ano	ne	Patrový podstávkový roubený dům z větší části dřevěný (přední část) a v zadní části zděný. Objekt je nepodsklepený, třípodlažní. Objekt je kompletně zrekonstruován.	3	Kapacita ubytování pro 1 až 19 osob v 5 apartmánech.	https://mapy.cz/turisticka?q=Apartmenty%20U%20Sopt%C3%ADka&source=firm&id=13348856&ds=1&x=14.5124483&y=50.8821792
39	Ubytování Horní Chřibská 141	ubytování	Ústecký	Chřibská	Horní Chřibská	141	50.8577653N, 14.4991369E	ne	-	ne	ano	ano	Přízemní podstávkový dům s roubenou a zděnou částí se sedlovou střechou.	3	Možnost ubytování s domácími mazlíčky. Ve všech prostorách je dostupné bezplatné Wi-Fi. Ubytování zahrnuje posezení, kuchyňský kout a koupelnu.	https://mapy.cz/turisticka?q=Ubytov%C3%AD%20Horn%C3%AD%20Ch%C5%99ibsk%C3%A1141&source=firm&id=13126658&ds=1&x=14.5011110
40	Penzion U Kozy	ubytování	Ústecký	Chřibská	Horní Chřibská	37	50.8580781N, 14.4997272E	ne	-	ne	ano	ano	Přízemní podstávkový dům s roubenou a zděnou částí se sedlovou střechou.	3	Kapacita ubytování pro 10 osob ve dvou apartmánech s vlastním sociálním zařízením.	https://mapy.cz/turisticka?q=Penzion%20U%20Kozy&source=firm&id=12997718&ds=1&x=14.4997272&y=50.8581110
41	Chalupa pod Železným vrchem	ubytování	Ústecký	Chřibská	Krásné Pole	32	50.8488883N, 14.5034953E	ne	-	ne	ano	ne	Polopatrový roubený podstávkový dům se sedlovou střechou a zadní zděnou přístavbou.	3	Kapacita ubytování 3 ložnice pro 3 až 5 osob s vlastním sociálním zařízením, parkoviště.	https://mapy.cz/turisticka?dim=63439c05de1cbf9d6eadcdcd&x=14.5057058&y=50.8488883
42	Chalupa Lenička	ubytování	Ústecký	Chřibská	Dolní Chřibská	168	50.8647767N, 14.4726294E	ne	-	ne	ano	ne	Přízemní podstávkový dům s roubenou a zděnou částí se sedlovou střechou.	3	Chalupa k pronajmutí poskytuje ubytování pro 2 až 10 osob ve 4 ložnicích.	https://mapy.cz/turisticka?dim=63439d51a014b46cb21c4717&x=14.4726295&y=50.8647767
43	Chalupa Rozinka	ubytování	Ústecký	Chřibská	Dolní Chřibská	65	50.8660928N, 14.4687500E	ne	-	ne	ano	ne	Přízemní podstávkový dům s roubenou a zděnou částí se sedlovou střechou.	3	Ubytování až pro 11 hostů, ideálně pro rodiny s dětmi nebo skupinu přátel.	https://mapy.cz/turisticka?dim=63439e24213878e4817db4e4b&x=14.4726295&y=50.8660928
44	Chata Na pohodu	ubytování	Ústecký	Chřibská	Dolní Chřibská	244	50.8652878N, 14.4651919E	ne	-	ne	ano	ne	Přízemní podstávkový dům s roubenou a zděnou částí se sedlovou střechou.	3	Ubytování v chalupě pro 11 osob ve 3 ložnicích.	https://mapy.cz/turisticka?dim=63439ef5445767a4f49424cb&x=14.4635208&y=50.8652878
45	Restaurace a penzion Na Stodolci	stravování a ubytování	Ústecký	Chřibská	Dolní Chřibská	40	50.8633422N, 14.4582347E	ne	-	ne	ano	ano	Polopatrový roubený podstávkový dům se sedlovou střechou a s roubenou přístavbou do tvaru L tvořící uzavřený dvůr.	1	Nabídka ubytování v penzionu s celkovou kapacitou 25 lůžek. K dispozici jsou dvoulůžkové až pětilůžkové pokoje s koupelnou a toaletou.	https://mapy.cz/turisticka?source=firm&id=2146817&ds=1&x=14.4594545&y=50.8631243&z=17

46	Restaurace Stará hospoda	stravování a ubytování	Ústecký	Doubice	Doubice	172	50.8890000N, 14.4574700E	ne	-	ne	ano	ano	Patrový hrázdný dům v přízemí zděný, roubená část domu s podstávkou je přízemní a tvoří zhruba 1/3 objektu. Obě části mají sedlovou střechu.	1	Provoz nekuřácké restaurace. Široká nabídka jídel a specialit ze zvěřiny, velký výběr nealkoholických i alkoholických nápojů. Možnost využití mysliveckého salonku. Penzion nabízí ubytování 9 dvoulůžkových, 5 třílůžkových a 5 čtyřlůžkových pokojích.	https://mapy.cz/turisticka?dlm=634a3ce405b6a399f166ff9a1&x=14.4656358&y=50.8876166&z=16
47	Doubická hospoda	stravování	Ústecký	Doubice	Doubice	1	50.8884772N, 14.4616767E	ne	-	ne	ano	ne	Patrový podstávkový roubený a částečně zděný dům se sedlovou střechou a s hrázdným patrem.	1	Nabídka hostinských služeb.	https://mapy.cz/turisticka?dlm=634a3e5f627581279fd03a8b&x=14.4656358&y=50.887
48	Doubický venkov	ubytování	Ústecký	Doubice	Doubice	221	50.8886033N, 14.4674958E	ne	-	ne	ano	ano	Přízemní podstávkový dům s roubenou a zděnou částí ve tvaru L se sedlovou střechou.	3	K dispozici jsou 3 apartmány, každý pro 4 návštěvníky.	https://mapy.cz/turisticka?dlm=634a3f5ad82fe9be41da8451&x=14.4644663&y=50.888
49	Chalupa u Prokopa	ubytování	Ústecký	Jetřichovice	Rynartice	31	50.8510361N, 14.4141711E	ne	-	ne	ano	ano	Patrový podstávkový roubený dům se zděnou přístavbou ve tvaru L.	3	Nabízíme ubytování v roubené chalupě s kapacitou 18 osob v 7 ložnicích.	https://mapy.cz/turisticka?source=coor&id=14.424533595657351%2C50.84838504058026&x=14.4178817&y=50.850
50	Penzion Pod skálou	ubytování	Ústecký	Jetřichovice	Jetřichovice	105	50.8536300N, 14.3990069E	ne	-	ne	ano	ne	Přízemní podstávkový dům se sedlovou střechou. Velmi pěkně udržovaný.	3	Pokoje jsou dvou, tří a čtyřlůžkové s vlatním sociálním zařízením.	https://mapy.cz/turisticka?dlm=634a414f20ad680d9dfe0206&x=14.4018421&y=50.852
51	Chalupa U slunce	ubytování	Ústecký	Jetřichovice	Jetřichovice	111	50.8535156N, 14.3987933E	ne	-	ne	ano	ne	Přízemní podstávkový dům se sedlovou střechou. Velmi pěkně udržovaný.	3	Ubytování ve dvou objektech - ve zcela nově rekonstruované roubence pro 7 osob a menším domečku pro 2 osoby.	https://mapy.cz/turisticka?dlm=634a4261fd27a7d9130140b7&x=14.4018421&y=50.852
52	Pension Švýcarský dvůr	ubytování	Ústecký	Jetřichovice	Jetřichovice	4	50.8532600N, 14.3975533E	ne	-	ne	ano	ne	Patrový podstávkový roubený dům se zděnou přístavbou.	3	Ubytování v penzionu pro 45 osob, k dispozici jsou dvou, tří i čtyřlůžkové pokoje a jeden apartmán.	https://mapy.cz/turisticka?dlm=634a42e2947e4b7acc852bbd&x=14.4018421&y=50.85
53	Ubytování Jetřichovice 6	ubytování	Ústecký	Jetřichovice	Jetřichovice	6	50.8525772N, 14.3985414E	ano	https://www.pamatkovykatalog.cz/dum-15214283	ne	ano	ano	Areál podstávkového domu s hrázdným patrem pod sedlovou střechou a volně postaveným svise bedněným seníkem s přelištováním vznikl postupně od konce 18. stol. při hlavní komunikaci v obci Jetřichovice.	3	Kapacita ubytování odhadována na 10 osob.	https://mapy.cz/turisticka?dlm=634a43b1f80083f145852bbc&x=14.4018421&y=50.8526524&z=17

54	Penzion Dřevák	ubytování	Ústecký	Jetřichovice	Jetřichovice	57	50.8522794N, 14.3924761E	ne	-	ne	ano	ne	Patrový podstávkový celoroubený dům se zadní zděnou přístavbou se sedlovou střechou.	3	Ubytování v penzionu pro 25 osob v pokojích s příslušenstvím.	https://mapy.cz/turisticka?dim=634a4473217164b51c852bbc&x=14.3986664&y=50.85
55	ZŠ Jetřichovice	škola	Ústecký	Jetřichovice	Jetřichovice	83	50.8522872N, 14.3937597E	ne	-	ne	ano	ne	Patrový podstávkový roubený a částečně zděný dům se sedlovou střechou a s roubeným patrem, a s další zděnou přístavbou.	1	Provoz 1. stupně základní školy s kapacitou 20 žáků s družinou pro 15 dětí a jídelnou.	https://mapy.cz/turisticka?dim=634a4557f6ebfa51c3852bbe&x=14.3962631&y=50.851
56	Medová chaloupka Jetřichovice	ubytování	Ústecký	Jetřichovice	Jetřichovice	116	50.8539811N, 14.3869819E	ne	-	ne	ano	ano	Přízemní podstávkový dům se sedlovou střechou. Velmi pěkně udržovaný.	3	Chalupa k pronájmu poskytuje ubytování pro 1 až 8 osob ve 3 ložnicích.	https://mapy.cz/turisticka?dim=634a465407809099f9fe0206&x=14.3908987&y=50.852
57	Penzion Starý mlýn, hospoda	stravování a ubytování	Ústecký	Jetřichovice	Jetřichovice	147	50.8524819N, 14.3764258E	ne	-	ne	ano	ano	Patrový podstávkový roubený dům z části zděný, původně mlýn ze 17. století.	1	Kapacita ubytování 15 lůžek, pro hosty i stravování (snídaně, večeře).	https://mapy.cz/turisticka?dim=634a471696137cce32fe0208&x=14.3769029&y=50.852
58	Chata Roubenka	ubytování	Ústecký	Jetřichovice	Všemily	77	50.8370628N, 14.3749067E	ne	-	ne	ano	ne	Přízemní podstávkový dům se sedlovou střechou. Velmi pěkně udržovaný.	3	Patro tvoří dva oddělené třílůžkové pokoje s vlastním sociálním zařízením (možnost přistýlky).	https://mapy.cz/turisticka?dim=6352a874593bb6b15659683&x=14.3729100&y=50.83
59	Chata Waldex	ubytování	Ústecký	Jetřichovice	Všemily	106	50.8369444N, 14.3746022E	ne	-	ne	ano	ne	Patrový podstávkový roubený dům z části zděný se sedlovou střechou.	3	Pronajímá se první patro, které tvoří dva Waldexoddělené apartmány. První apartmán se skládá z jednoho čtyřlůžkového a jednoho dvoulůžkového pokoje (možnost přistýlky), sprcha + WC, vybavená kuchyň. Druhý apartmán tvoří dva dvoulůžkové pokoje, sprcha + WC a kuchyňský kout.	https://mapy.cz/turisticka?dim=6352a92c8e304ea371659683&x=14.3711398&y=50.8351066&z=17
60	Ubytování U Slivků	ubytování	Ústecký	Jetřichovice	Všemily	30	50.8373375N, 14.3706761E	ne	-	ne	ano	ne	Patrový podstávkový roubený a částečně zděný dům se sedlovou střechou a s roubeným patrem, a s další zděnou přístavbou s pavlačí.	3	V chalupě je 1 pětilůžkový a 3 dvoulůžkové pokoje.	https://mapy.cz/turisticka?dim=6352a9de868249d39d659683&x=14.3711398&y=50.83
61	Pension Soutěšský	stravování a ubytování	Ústecký	Hřensko	Hřensko	43	50.8736306N, 14.2514211E	ne	-	ne	ano	ano	Patrový podstávkový roubený dům s hrázděným patrem a sedlovou střechou.	1	Nabízí 2,3 a 4 lůžkové pokoje se sprchou a WC.	https://mapy.cz/turisticka?dim=6352abb243b665885016c19f&x=14.2539375&y=50.87
62	Penzion Pod Kaštany	ubytování	Ústecký	Srbská Kamenice	Srbská Kamenice	106	50.8344078N, 14.3583756E	ne	-	ne	ano	ne	Patrový podstávkový dům s vyzděnými podstávkami a hrázděným patrem a sedlovou střechou.	3	Součástí penzionu je stylová restaurace s domácí kuchyní, ta je pouze pro ubytované hosty. Kapacita ubytování odhadem 10 lůžek.	https://mapy.cz/turisticka?dim=6352acb07f81b2480816c1a0&x=14.3560653&y=50.8332196&z=17

63	Ubytování U Sviráků	ubytování	Ústecký	Srbská Kamenice	Srbská Kamenice	46	50.8215981N, 14.3528806E	ano	https://www.pamatkovykatalog.cz/dum-12789700	ne	ano	ne	Patrový trojdílný částečně roubený podstávkový dům protáhlého obdélného půdorysu na vysokém soklu byl vystavěn na přelomu 18.-19. stol. Ve zděném štítě nad hospodářským dílem má vročení 1871. Hospodářský díl se síní je v přízemí členěn lizénovými rámci.	3	Nabízí ubytování ve dvou apartmánech.	https://mapy.cz/turisticka?dim=6352ae0f8479d1c2ea5867ae&x=14.3552606&y=50.8205736&z=17
64	Apartmenty Jožák	ubytování	Ústecký	Arnoltice	Arnoltice	150	50.8341561N, 14.2626525E	ne	-	ne	ano	ne	Patrový podstávkový roubený dům s hrázděným patrem a sedlovou střechou a velkou zděnou přístavbou.	3	Celková kapacita ubytování 12 apartmánů o velikosti 2-6 lůžek a celkové kapacitě 40 osob.	https://mapy.cz/turisticka?dim=6352b0ef78fb52a268aa3175&x=14.2626524&y=50.8345248&z=17
65	Pension U Lípy	ubytování	Ústecký	Arnoltice	Arnoltice	40	50.8343353N, 14.2620992E	ne	-	ne	ano	ne	Patrový podstávkový roubený dům s roubeným patrem a sedlovou střechou.	3	Ubytování v podstávkovém domě a ve dvou zahradních apartmánech, každý pro 6 osob, restaurace pro ubytované. Celková kapacita 38 osob.	https://mapy.cz/turisticka?dim=6352b1eae3c961ea3ecfd8a78&x=14.2626524&y=50.8341967&z=17
66	Penzion Kamélie	ubytování	Ústecký	Česká Kamenice	Mlýnská	43	50.7993242N, 14.4137783E	ne	-	ne	ano	ne	Patrový podstávkový roubený a částečně zděný dům se sedlovou střechou a s roubeným patrem, a s další zděnou přístavbou.	3	Nabídka ubytování v penzionu s kapacitou 8 osob.	https://mapy.cz/turisticka?dim=635375172914c27656823c328&x=14.4137783&y=50.79914&z=17
67	Apartmenty Podhanská roubenka	ubytování	Ústecký	Česká Kamenice	Huníkov	42	50.7858506N, 14.4204731E	ne	-	ne	ano	ne	Patrový podstávkový roubený dům se sedlovou střechou a s roubeným patrem, a se zadní zděnou přístavbou.	3	Celková kapacita ubytování odhadem 7 lůžek.	https://mapy.cz/turisticka?dim=6353761f57877ba38916c1a0&x=14.4204731&y=50.7858506&z=17
68	Chata Bábinka	ubytování	Ústecký	Česká Kamenice	Líška	7	50.8245200N, 14.4558153E	ne	-	ne	ano	ne	Patrový podstávkový roubený dům se sedlovou střechou a s roubeným patrem, a se zadní zděnou přístavbou.	3	Nabídka ubytování ve dvou až pětilůžkových pokojích se společným sociálním zařízením. K dispozici je hospůdka, hřiště a možnost parkování. Stravování se snídaní či polopenzí.	https://mapy.cz/turisticka?dim=635377b8e672f96eaaafd8a7&x=14.4558153&y=50.8245608&z=17
69	Chalupa pod Bukem	ubytování	Ústecký	Kytlice	Kytlice	41	50.8072317N, 14.545478E	ne	-	ne	ano	ne	Přízemní podstávkový dům se sedlovou střechou.	3	Celkem 3 samostatné ložnice, 2 čtyřlůžkové s možností přistýlky či dětské postýlky, 1 dvojlůžková, další 2 lůžka v obytné místnosti. Pronajímá se celá chalupa.	https://mapy.cz/turisticka?dim=635382c01db7144a6d823c328&x=14.5443016&y=50.8068622&z=18
70	Chalupa U skály	ubytování	Ústecký	Kytlice	Kytlice	110	50.8148881N, 14.5269308E	ne	-	ne	ano	ne	Polopatrový roubený podstávkový dům s mansardovou polovalbovou střechou. Velmi pěkně udržovaný.	3	Tento prázdninový dům zahrnuje 3 ložnice.	https://mapy.cz/turisticka?dim=635378ab631398cab7823c328&x=14.5271249&y=50.8148881&z=17

71	PENZION VICTORIA KYTLICE	ubytování	Ústecký	Kytlice	Kytlice	23	50.8127594N, 14.5341292E	ne	-	ne	ano	ne	Polopatrový roubený podstávkový dům se sedlovou střechou, půdorys do tvaru L.	3	Ubytování ve dvou dvoulůžkových pokojích, jednom šestilůžkovém a jednom jednolůžkovém.	https://mapy.cz/turisticka?dim=63537aa0f9a9aa9808aa3175&x=14.5341291&y=50.8127594
72	CHALOUPKA NA SLUNEČNÍ STRÁNI	ubytování	Ústecký	Kytlice	Kytlice	32	50.8162194N, 14.5320703E	ne	-	ne	ano	ne	Polopatrový roubený podstávkový dům se sedlovou střechou.	3	Celková kapacita ubytování odhadem 7 lůžek.	https://mapy.cz/turisticka?dim=63537c82631398cab7823c33&x=14.5320703&y=50.8162194
73	Pension Helene - Restaurace	stravování a ubytování	Ústecký	Kytlice	Kytlice	120	50.8126642N, 14.5318881E	ne	-	ne	ano	ne	Patrový roubený dům se zbytky podstávkového domu, se dvěma bočními přístavbami.	1	Ubytování nabízíme ve dvou, tří a čtyřlůžkových pokojích. Celková kapacita pensionu je 15 lůžek. Malá restaurace s vlastním minipivovarem.	https://mapy.cz/turisticka?dim=63537d34e58a8b92a6659684&x=14.5330681&y=50.8126642
74	Ubytování Kytlice	ubytování	Ústecký	Kytlice	Kytlice	86	50.8057289N, 14.5242614E	ne	-	ne	ano	ano	Přízemní podstávkový dům se sedlovou střechou.	3	Celková kapacita ubytování odhadem 7 lůžek.	https://mapy.cz/turisticka?dim=63537f6375477cbd5f5867ae&x=14.5263285&y=50.8057289
75	Prodejna Křížový Buk	obchod	Ústecký	Kytlice	Mlýny	78	50.8316183N, 14.4906486E	ne	-	ne	ano	ano	Přízemní celoroubený podstávkový dům s valbovou střechou.	4	Vyrábíme sportovní kalhoty pro outdoorové sporty a volný čas. Batikujeme a ručně malujeme trička.	https://mapy.cz/turisticka?dim=635381c14474389483aa3175&x=14.4930768&y=50.8316183
1	Pražačka	ubytování	Liberecký	Jablonné v Podještědí	Heřmanice v Podještědí	214	50.7980994N, 14.7200289E	ne	-	ne	ano	ano	Patrový podstávkový dům z větší části zděný, roubená jedna třetina objektu.	3	Pouze penzion, 5 dvoulůžkových pokojů a 4 apartmány. Spadá pod správu resortu Malevil.	https://mapy.cz/turisticka?source=firm&id=12897120&x=14.7178602&y=50.7991890&z=14.7178602
2	Rynoltice - obecní úřad	obecní úřad	Liberecký	Rynoltice	Rynoltice	199	50.7881697N, 14.8196058E	ne	-	ne	ano	ano	Patrový roubený podstávkový dům, přízemní jeden díl zděný, sedlová střecha se třemi arkýři.	1	Turisté si mohou v úřední hodiny prohlédnout interiéry objektu, do budoucna možnost zřízení malého informačního centra.	https://mapy.cz/turisticka?source=firm&id=353684&x=14.8180180&y=50.7886203&z=14.8180180
3	Podstávkový dům Koník	galerie	Liberecký	Hrádek nad Nisou	Žitavská	215	50.8559011N, 14.8414964E	ne	-	ne	ano	ano	Dům byl postaven roku 1812. Již v polovině 19. století byl přestavěn. Podstávka i hrázdná část přízemí byly nahrazeny cihelnou zdí.	1	Objekt koupilo v r. 2008 Město Hrádek nad Nisou, v r. 2014 proběhla citlivá generální rekonstrukce. Prohlídku interiéru je možné absolvovat při nejrůznějších dnech otevřených dveří nebo individuálně objednat e-mailem: info@brاناتrojemi.cz, případně na telefonu +420 482 319 719.	https://mapy.cz/turisticka?source=base&id=2439406&x=14.8415247&y=50.8559773&z=14.8415247

4	Führichův dům	muzeum	Liberecký	Chrastava	Víta Nejedlého	95	50.8189600N, 14.9704217E	ano	https://www.pamatkovykatalog.cz/dum-15257800	ne	ano	ano	Dům s roubeným přízemím a hrázděným patrem vynášeným podstávkou stojí na obdélném půdorysu.	1	Dům zvaný Führichův postavil v roce 1802 Wenzel Führich, otec významného malíře a profesora vídeňské výtvarné akademie Josepha Führicha, který v tomto domě strávil dětství. V současné době je zde umístěno jeho muzeum a expozice lidových betlémů.	https://mapy.cz/turisticka?source=base&id=1982268&x=14.9668550&y=50.8156602&z=16
5	Venkovský dům	individuální rekreace	Liberecký	Kryštofovo Údolí	Kryštofovo Údolí	64	50.7742092N, 14.9327325E	ano	https://www.pamatkovykatalog.cz/dum-15085863	ano	ano	ne	Roubený dům s hrázděným patrem a sedlovou střešou byl postaven v roce 1834. Zachovaly se kominy, kuchyň, dveřní štítky, zámky. Dříve bývala v tomto domě pekárna, ve světnici se nachází pekařská pec. Valeně klenutý sklep.	3	Dům prošel celkovou citlivou rekonstrukcí. Vstup po dohodě.	https://mapy.cz/turisticka?source=base&id=2132078&x=14.9375224&y=50.7737221&z=16
6	Vesnická památková zóna Kryštofovo Údolí	vesnická památková zóna	Liberecký	Kryštofovo Údolí	Kryštofovo Údolí		50.7726858N, 14.9324533E	ne	https://pamatkovykatalog.cz/pravni-ochrana/krystofovo-udoli-982232963	ano	ano	ano	Vesnická památková zóna zahrnuje 22 objektů - patrové v přízemí roubené a v patře hrázděné domy s podstávkou a břidlicovým štítem, dřevěný kostel sv. Kryštofa, faru, márnici, zvonici, bránu, sochu sv. Václava, Muzeum betlémů, Dům řemesel, orloj.	2	Objekty lidové architektury z části slouží pro trvalé bydlení, z části pro individuální rekreaci, některé jsou přístupné veřejnosti.	https://mapy.cz/turisticka?source=base&id=2132079&x=14.9375224&y=50.7737221&z=16
7	Penzion Eva	stravování a ubytování	Liberecký	Kryštofovo Údolí	Kryštofovo Údolí	210	50.7696839N, 14.9322797E	ne	-	ano	ano	ano	Přízemní podstávkový dům s roubenou a zděnou částí se sedlovou střešou.	3	Penzion s kapacitou 23 lůžek.	https://mapy.cz/turisticka?source=firm&id=592859&x=14.9332952&y=50.7686061&z=17
8	Penzion U Uhlířů	stravování a ubytování	Liberecký	Kryštofovo Údolí	Kryštofovo Údolí	126	50.7684517N, 14.9347325E	ano	https://www.pamatkovykatalog.cz/dum-15083477	ano	ano	ano	Patrová roubená budova, původně trojdlílná dispozice komorovo-chlévního typu. Později přistavěno kolmé křídlo ve V průčelí. V přízemí roubená světnice s trémovým stropem. Síň a S část jádra domu přezděna. Prostor u SZ nároží (krám) plochostropý, starší vstup ze síně s kamenným ostěním zrušen. V patře se opakuje trojdlílné dispoziční řešení. Krov hlavní střešy hambalkový. Střeška sedlová, kryta eternitem. V průčelí Z a J okna světnice v přízemí doplněny podstávkou. Patro vyneseno na podstávkách. Štíty obloženy břidlicí. V kolmé křídlo původně patrové, roubené, dnes přestavěno, zděné. Přisedá k němu skleník.	3	Přízemí domu využíváno jako hostinec a dříve jako krám. V patře je penzion s kapacitou 18 lůžek.	https://mapy.cz/turisticka?source=firm&id=12990419&x=14.9332952&y=50.7686061&z=17

9	Penzion Údolanka	stravování a ubytování	Liberecký	Kryštofovo Údolí	Kryštofovo Údolí	105	50.7635461N, 14.9397344E	ne	-	ano	ano	ano	Patrový podstávkový dům s mansardovou a valbovou střechou.	3	Penzion s odhadovanou kapacitou 20 lůžek.	https://mapy.cz/turisticka?source=firm&id=12990364&x=14.9375545&y=50.7634828&z
10	Sklářské muzeum Kamenický Šenov	muzeum	Liberecký	Kamenický Šenov	Osvobození	69	50.7759506N, 14.4697153E	ano	https://www.pamatkovykatalog.cz/dum-16341119	ano	ano	ne	Charakteristický zástupce areálu tzv. exportního domu se vyznačuje jeho náročným a reprezentativním provedením všech objektů. Klasicistní komplex z přelomu 18. a 19. století slouží v současnosti jako sídlo Sklářského muzea.	1	Muzeum se věnuje historii rytého a broušeného skla v Kamenickém Šenově. Muzeum bylo založeno v roce 1923. Základem stálé expozice jsou sbírky Václava Jílka a pobočky firmy Lobmeyer. Jde o skleněné exponáty, dokumenty, lustry a svítidla. Odehrávají se zde i dočasné expozice.	https://mapy.cz/turisticka?source=base&id=1835957&x=14.4735860&y=50.7742241&z=17
11	Sklářská chalupa	ubytování	Liberecký	Polevsko	Polevsko	76	50.7863236N, 14.5376472E	ne	-	ne	ano	ano	Patrový roubený podstávkový dům se sedlovou střechou.	3	Chalupa nabízí celoroční ubytování pro 14 osob ve 4 pokojích.	https://mapy.cz/turisticka?source=firm&id=12958154&x=14.5388817&y=50.7871675&z
12	Apartmenty Bílý Kostel	ubytování	Liberecký	Bílý Kostel nad Nisou	Bílý Kostel nad Nisou	158	50.8225250N, 14.9234333E	ne	-	ne	ano	ano	Přízemní podstávkový dům s roubenou a zděnou částí se sedlovou střechou. Oblouky podstávek jsou bohužel vyzděné, necitlivá stavební úprava.	3	Chalupa s odhadovanou kapacitou 10 lůžek.	https://mapy.cz/turisticka?source=firm&id=13122649&x=14.9211756&y=50.8219451&z
13	Restaurace U Dvou lip	stravování	Liberecký	Nový Bor	Generála Svobody	48	50.7714692N, 14.5440339E	ne	-	ne	ano	ne	Patrový podstávkový dům s polovalbovou střechou.	1	Funguje jako pivnice a restaurace s teplou kuchyní spíše pro místní než pro turisty. Horní podlaží zřejmě slouží pro trvalé bydlení, eventuelně možnost zřízení ubytování.	https://mapy.cz/turisticka?source=firm&id=13123776&x=14.5454585&y=50.7711506&z=17
14	Městská památková zóna Nový Bor	městská památková zóna	Liberecký	Nový Bor	Nový Bor		50.7599586N, 14.5570881E	ne	https://www.pamatkovykatalog.cz/novy-bor-7664710	ano	ano	ano	Historické jádro města je od roku 1992 městskou památkovou zónou. Jádro tvoří barokní a klasicistní patrové roubené, polozděné a zděné domy. Dominantou je pozdně barokní kostel Nanebevzetí Panny Marie. Cenné jsou také hroby vůdců Rumburské vzpoury.	2	Objekty z větší části slouží pro trvalé bydlení, v některých jsou obchody a služby a jsou přístupné veřejnosti.	https://mapy.cz/turisticka?source=base&id=2218950&x=14.5560157&y=50.7600759&z=17
15	Finanční úřad Nový Bor	finanční úřad	Liberecký	Nový Bor	T.G.Masaryka	46	50.7570153N, 14.5548583E	ano	https://www.pamatkovykatalog.cz/dum-15762047	ano	ano	ano	Pozdně barokní patrová poloroubená stavba pochází z roku 1797, v 19. a na počátku 20. století prošla množstvím přestaveb, včetně přístavby kolmého křídla. Současnou podobu domu ovlivnila především rekonstrukce z přelomu 80. a 90. let 20. století.	4	V objektu se nachází finanční úřad. Objekt je ve vlastnictví Města Nový Bor, které zde plánuje vybudovat muzeum Bořka Šípka.	https://mapy.cz/turisticka?source=firm&id=2619969&x=14.5555651&y=50.7569302&z=18

16	Turistické informační středisko Nový Bor	informační centrum	Liberecký	Nový Bor	Kalinova	106	50.7594642N, 14.5580158E	ano	https://www.pamatkovykatalog.cz/dum-14968738	ano	ano	ano	Roubený dům byl postaven patrně roku 1768. Fasády domu jsou překryty bedněním, štíty vykládané břidlicí, v patře je kratká pavlač. I přes některé nevhodné novodobé zásahy je objekt cenným dokladem převážně roubené pozdně barokní architektury města.	1	V objektu se nachází informační centrum, které bylo přestěhováno v r. 2021 z č.p. 46 (dnešní pobočka finančního úřadu). Objekt je propojen se sklářským muzeem.	https://mapy.cz/turisticka?source=firm&id=399690&ds=1&x=14.556833&y=50.7585739&z=18
17	Areál firmy Lasvit	výroba skla	Liberecký	Nový Bor	Palackého	170	50.7559172N, 14.5563919E	ano	https://www.pamatkovykatalog.cz/dum-byvale-cp-170-22808448	ano	ano	ano	Patrový podstávkový dům s mansardovou a polovalbovou střechou s dřevěným průčelím. Dříve, před rekonstrukcí v r. 2019 byl omítnutý.	1	Domy byly historicky sklářskými dílnami, byla zde hospodářská zvířata, bydlelo se v nich a prošli během dvou set let existence pestrým stavebním vývojem. Koncem druhé poloviny dvacátého století zde dokonce byla sklářská škola a byly prohlášeny kulturními památkami. Česká sklářská a designérská společnost Lasvit historické domy renovovala a přesunula sem v roce 2019 svoje sídlo.	https://mapy.cz/turisticka?source=addr&id=10298942&x=14.5565656&y=50.7562154&z=18
18	Areál firmy Lasvit	výroba skla	Liberecký	Nový Bor	Palackého	171	50.7560694N, 14.5565900E	ano	https://www.pamatkovykatalog.cz/dum-byvale-cp-171-15072198	ano	ano	ano	V jádru roubený podstávkový dům s mladšími zděnými přístavbami byl vystavěn v letech 1790 až 1791 tesařským mistrem Filipem Peche. Původně klasicistní dům byl pozděně upraven ve 2. polovině 19. století. Na konci 20. století prošel objekt rekonstrukcí.	1	Domy byly historicky sklářskými dílnami, byla zde hospodářská zvířata, bydlelo se v nich a prošli během dvou set let existence pestrým stavebním vývojem. Koncem druhé poloviny dvacátého století zde dokonce byla sklářská škola a byly prohlášeny kulturními památkami. Česká sklářská a designérská společnost Lasvit historické domy renovovala a přesunula sem v roce 2019 svoje sídlo.	https://mapy.cz/turisticka?source=base&id=2233747&ds=2&x=14.5565656&y=50.7562154&z=18
19	Potravinářství Buček	obchod	Liberecký	Nový Bor	Palackého	172	50.7565156N, 14.5568456E	ne	-	ano	ano	ano	Patrový podstávkový dům s mansardovou a polovalbovou střechou.	5	V objektu a vedle v dřevěné přístavbě je provozován pultový obchod s potravinami.	https://mapy.cz/turisticka?source=firm&id=13055558&x=14.5570329&y=50.7564864&z=18

20	Prádelna	obchod	Liberecký	Nový Bor	Bratří Čapků	215	50.7550344N, 14.5572992E	ano	https://www.pamatkovykatalog.cz/dum-15155280	ano	ano	ne	Roubený dům postavený kolem roku 1800 je podélně bedněný, zdobený pilastry s kanelováním a zdobně vykládanou břidlicí ve štítě, doplněný zděnou patrovou přístavbou. Objekt prošel jen menšími novodobými úpravami a je proto dokladem původní zástavby města.	4	V objektu je provozována prádelna.	https://mapy.cz/turisticka?source=addr&id=10298978&x=14.5573437&y=50.7550357&z=18
21	Galerie skla	galerie, obchod	Liberecký	Nový Bor	Alšova	149	50.7561306N, 14.5553258E	ano	https://www.pamatkovykatalog.cz/dum-15261927	ano	ano	ne	Klasicistní poloroubený dům byl postaven na konci 18. století jako součást nové "zahradní" části města dle projektu Emanuela Kleinwächtera. Úpravami dům prošel ve 2. polovině 19. století a vyjma dvorní přístavby nebyl výrazněji narušen novodobými zásahy.	1	V objektu je provozována galerie a prodejna skla.	https://mapy.cz/turisticka?dim=6341bc8c99a3f625a3c1d10f&x=14.5577568&y=50.7559011&z=18
22	Prodejna textilu	obchod	Liberecký	Nový Bor	Tkalcovská	206	50.7562425N, 14.5579156E	ano	https://www.pamatkovykatalog.cz/dum-14963635	ano	ano	ano	Patrový roubený objekt krytý polomansardovou střechou je datován rokem 1872. Přízemí domu je bedněné s vyznačeným kvádrováním, patro bylo původně spolu se štíty vykládané břidlicí, kterou po úpravách z poslední čtvrtiny 20. století nahradil eternit.	4	V objektu je provozována prodejna levného textilu.	https://mapy.cz/turisticka?source=addr&id=10298969&x=14.5577237&y=50.7557743&z=18
23	Vesnická památková zóna Sloup	vesnická památková zóna	Liberecký	Sloup v Čechách	Sloup v Čechách		50.7387733N, 14.5894547E	ano	https://www.pamatkovykatalog.cz/pravni-ochrana/sloup-84835	ano	ano	ano	Památková zóna byla vyhlášena v roce 1995. Představuje protáhlé sídlo s rozvolněnou zástavbou, zachovalým zámkem a parkem s navazující lipovou alejí, které těsně sousedí s atraktivní pískovcovou lokalitou. Dokladem té je i výrazný skalní hrad na okraji obce. Dochoval se zde také rozsáhlý soubor lidových staveb z konce 18. a počátku 19. století. Jedná se o patrové chalupy a venkovské usedlosti, většinou roubené, poloroubené nebo s hrázďenými patry. V centru najdeme kostel sv. Kateřiny a řadu barokních soch.	2	Objekty z větší části slouží pro individuální rekreaci a trvalé bydlení a nejsou přístupné veřejnosti.	https://mapy.cz/turisticka?source=base&id=2221124&x=14.5881968&y=50.7394907&z=17
24	Penzion U Studniček	stravování a ubytování	Liberecký	Sloup v Čechách	Mikovcova	276	50.7345161N, 14.5810833E	ne	-	ano	ano	ano	Polopatrový roubený podstávkový dům se sedlovou polovalbovou střechou a zadní zděnou přístavbou pro kuchyň.	3	Restaurace nabízí domácí kuchyni, 70 míst vč. salónku. Penzion má kapacitu 44 lůžek.	https://mapy.cz/turisticka?source=firm&id=426058&x=14.5835298&y=50

25	Vesnická památková zóna Velenice	vesnická památková zóna	Liberecký	Velenice	Velenice		50.7188336N, 14.6639967E	ne	https://pamatkovykatalog.cz/pravni-ochrana/velenice-84837	ano	ne	ano	Historické jádro obce bylo vyhlášeno vesnickou památkovou zónou v roce 1995. Jedná se o obec s dochovaným souborem roubených zděných i hrázděných domů z 18. a 19. století. Na návsi stojí kostel Nejsvětější Trojice, v severní části obce se nachází zbytky Velenické tvrze, dále zde najdeme kapli Božího hrobu či pískovcový klenutý most se sochou sv. Jana Nepomuckého.	2	Objekty z větší části slouží pro individuální rekreaci a trvalé bydlení a nejsou přístupné veřejnosti.	https://mapy.cz/turisticka?source=base&id=2217625&x=14.6643991&y=50.7179054&z=17
26	Penzion Pod přehradou	stravování a ubytování	Liberecký	Cvikov	Naděje	64	50.8176308N, 14.6554661E	ne	-	ne	ano	ne	Patrový podstávkový dům s hrázděným patrem, sedlová střecha s arkýřem.	3	Funguje jako restaurace s teplou kuchyní. Penzion má kapacitu 9 lůžek.	https://mapy.cz/turisticka?source=firm&id=12985602&x=14.6551984&y=50.8173378&z
27	Apartment Papyrea	ubytování, papírna	Liberecký	Zdislava	Zdislava	87	50.7711678N, 14.8844014E	ne	-	ne	ano	ne	Polopatrový roubený podstávkový dům se sedlovou střechou.	1	V objektu vedle ubytování funguje ruční rodinná manufaktura papírna Papyrea.	https://mapy.cz/turisticka?source=firm&id=13125962&x=14.8842330&y=50.7712464&z
28	Chalupa Drahuše	ubytování	Liberecký	Skalice u České Lípy	Skalice u České Lípy	38	50.7349817N, 14.5200358E	ne	-	ne	ano	ne	Přízemní roubený podstávkový dům se sedlovou střechou.	3	Kapacita ubytování v 5 ložnicích.	https://mapy.cz/turisticka?source=firm&id=13271621&x=14.5202143&y=50.7353870&z
29	Jezdecký klub Rival Skalice	jezdecký klub	Liberecký	Skalice u České Lípy	Skalice u České Lípy	32	50.7344361N, 14.5192433E	ne	-	ne	ano	ne	Patrový podstávkový dům s roubenou a zděnou částí a se sedlovou střechou.	3	Vedle ubytování je v objektu provozován sportovní jezdecký klub.	https://mapy.cz/turisticka?source=firm&id=12826968&x=14.5196778&y=50.7329492&z
30	Chata Luž	stravování a ubytování	Liberecký	Mařenice	Myslivny	75	50.8424264N, 14.6480961E	ne	-	ne	ano	ano	Patrový roubený podstávkový dům se sedlovou střechou, zděná přístavba pro kuchyň, a zadní zděná přístavba pro ubytování.	1	Objekt s dlouhou předválečnou tradicí provozování restaurace a ubytování. Ubytování je s kapacitou 51 lůžek v útulných dvou, tří, čtyř a pětilůžkových pokojích s válečnými lůžky, např. pro školy v přírodě.	https://mapy.cz/turisticka?source=firm&id=13039303&x=14.6483994&y=50.8429931&z=17
31	Lýžařská bouda - Hana Doskočilová	ubytování	Liberecký	Mařenice	Myslivny	76	50.8425828N, 14.6484356E	ne	-	ne	ano	ano	Polopatrový roubený podstávkový dům se zadní zděnou částí a se sedlovou střechou.	3	Ubytování je ve 2 - 4 lůžkových pokojích (WC, sprcha na pokoji). Vybavená kuchyně, možnost vaření. Velmi zdařile zrekonstruován kolem r. 2010.	https://mapy.cz/turisticka?dim=634258150f617b4fe2477dc1&x=14.6483994&y=50.8429931&z=18
32	Lužická bouda	ubytování	Liberecký	Mařenice	Myslivny	83	50.8427125N, 14.6483344E	ne	-	ne	ano	ano	Přízemní podstávkový dům s roubenou a zděnou částí a se sedlovou střechou.	3	Kapacita ubytování odhadem ve 2 pokojích.	https://mapy.cz/turisticka?dim=634258f9a161be0e477dc1&x=14.6483994&y=50.842

33	Lužická bouda v Lužických horách	stravování a ubytování	Liberecký	Mařenice	Myslivny	81	50.8429567N, 14.6489944E	ne	-	ne	ano	ano	Přízemní roubený podstávkový dům se sedlovou střechou.	1	Ubytování ve 3 pokojích s celkovou kapacitou 14 osob. Všechny pokoje mají vlastní sociální zařízení.	https://mapy.cz/turisticka?dim=63430bdc01f8670a669424cb&x=14.6483994&y=50.8429567
34	Chata pod Luží	ubytování	Liberecký	Mařenice	Myslivny	78	50.8428803N, 14.6491814E	ne	-	ne	ano	ne	Přízemní roubený podstávkový dům se sedlovou střechou.	3	Ubytování pro 4 osoby.	https://mapy.cz/turisticka?source=firm&id=13130280&x=14.6483994&y=50.8429931&z
35	Chalupa Dubenka	ubytování	Liberecký	Mařenice	Horní Světlá	59	50.8354606N, 14.6490811E	ne	-	ne	ano	ne	Přízemní podstávkový dům s roubenou a zděnou částí a se sedlovou střechou.	3	K dispozici 3 prostorné ložnice, kuchyň vybavená myčkou, mikrovlnnou troubou, pračka, 2 koupelny se sprchou, prostorná světnice s kamny, pivnice.	https://mapy.cz/turisticka?dim=63430da2b5111464769424cc&x=14.6483296&y=50.8354489&z=18
36	Chata Kašpárek	ubytování	Liberecký	Mařenice	Horní Světlá	19	50.8344458N, 14.6499967E	ne	-	ne	ano	ne	Přízemní podstávkový dům s roubenou a zděnou částí a se sedlovou střechou.	3	Ubytování k letní i zimní rekreaci pro rodiny a větší skupiny osob s několika společnými sociálními zařízeními. K dispozici je společenská místnost s plně vybaveným kuchyňským koutem, TV, šipkami, herním stolem.	https://mapy.cz/turisticka?dim=63430e2dc0f2d7cd29adc4cd&x=14.6489731&y=50.8353910&z=18
37	Penzion Petrova Bouda	stravování a ubytování	Liberecký	Mařenice	Horní Světlá	66	50.8350411N, 14.6512500E	ne	-	ne	ano	ne	Polopatrový podstávkový dům s roubenou a zděnou částí a se sedlovou střechou.	1	K dispozici jsou tři, čtyři a pět lůžkové pokoje se sociálním zařízením na patře. Dva třílůžkové pokoje s vlastním sociálním zařízením. Celková ubytovací kapacita je 30 lůžek.	https://mapy.cz/turisticka?dim=63430f0ad7e02b8e17c1d10f&x=14.6495042&y=50.8341747&z=18
38	Penzion Česká Chalupa	stravování a ubytování	Liberecký	Mařenice	Horní Světlá	14	50.8341025N, 14.6514064E	ne	-	ne	ano	ne	Patrový podstávkový dům se zděnou zadní částí a se zděnou přístavbou. Sedlová střecha, celkově hodně stavebně předělaný.	1	Kapacita ubytování odhadem 20-25 lůžek.	https://mapy.cz/turisticka?dim=6343919e6d0c4e265badcd&x=14.6506576&y=50.8341747&z=18
39	Chata Lužanka	ubytování	Liberecký	Mařenice	Horní Světlá	86	50.8338128N, 14.6530514E	ne	-	ne	ano	ne	Patrový podstávkový dům s roubeným patrem, přízemní část ze dvou třetin zděná, sedlová střecha. Velmi dobře zachovalý objekt.	3	Objekt má kapacitu 31 osob (20 lůžek v 1. patře a v případě potřeby dalších 11 lůžek v podkrovní).	https://mapy.cz/turisticka?dim=6343932eb08091f3ddc1d10f&x=14.6506576&y=50.8341747&z=18
40	Ubytování u Černých	ubytování	Liberecký	Mařenice	Dolní Světlá	79	50.8372956N, 14.6675558E	ne	-	ne	ano	ne	Patrový podstávkový dům s roubeným patrem, přízemní část z jedné třetiny zděná, sedlová střecha.	3	Ubytování v penzionu je rozděleno do tří pokojů 2 pokoje jsou podkrovní stylově zařízené 4 lůžkové s vlastním sociální zařízením. Třetí pokoj je 3 lůžkový se sociálním zařízením na chodbě.	https://mapy.cz/turisticka?source=firm&id=13265699&x=14.6660588&y=50.8366309&z=18

41	Stará hospoda	stravování	Liberecký	Mařenice	Dolní Světlá	93	50.8332939N, 14.6669339E	ne	-	ne	ano	ano	Patrový podstávkový dům s roubeným patrem, přízemní část ze dvou třetin zděná, sedlová střecha.	1	Objekt slouží jako typická hospoda pro turisty.	https://mapy.cz/turisticka?dim=63439560649f7502bdadc&dc&x=14.6672014&y=50.83
42	Chalupa Lužické hory	ubytování	Liberecký	Mařenice	Dolní Světlá	34	50.8329467N, 14.6674606E	ne	-	ne	ano	ne	Polopatrový podstávkový dům s roubenou a zděnou částí a se sedlovou střechou.	3	Kapacita chalupy je 10 osob- 3 ložnice.	https://mapy.cz/turisticka?dim=63439666b76947cb5abc1d111&x=14.6672014&y=50.83
43	Občerstvení Dolní Světlá	stravování	Liberecký	Mařenice	Dolní Světlá	121	50.8285028N, 14.6675797E	ne	-	ne	ano	ano	Přízemní podstávkový dům se sedlovou střechou. Podstávky vyzděné nebo omítnuté.	1	Provoz zřejmě jen v letní sezóně, od pátku večer a víkendech..	https://mapy.cz/turisticka?source=firm&id=13364866&x=14.6677285&y=50.8283415&z
44	U Tří lip	stravování a ubytování	Liberecký	Mařenice	Mařenice	173	50.8084069N, 14.6774006E	ne	-	ne	ano	ano	Velký patrový podstávkový dům s roubeným patrem, přízemní část ze dvou třetin zděná, sedlová střecha se třemi arkýři.	1	Objekt je využíván jako restaurace, v horní části je možnost ubytování, odhadovaná kapacita je 10-15 lůžek.	https://mapy.cz/turisticka?dim=63439827f1cd9486cd&dc&x=14.6763437&y=50.808
45	Hostinec Husky	stravování	Liberecký	Mařenice	Mařenice	13	50.8069917N, 14.6784917E	ne	-	ne	ano	ne	Patrový podstávkový dům s roubeným patrem, přízemní část z poloviny zděná, sedlová střecha.	1	Nabídka jídel teplé a studené kuchyně, prodej alkoholických a nealkoholických nápojů.	https://mapy.cz/turisticka?dim=6343999f0e67f1e9a477dc1&x=14.6780282&y=50.806
46	Chalupa Mařenice	ubytování	Liberecký	Mařenice	Mařenice	191	50.8042489N, 14.6644439E	ne	-	ne	ano	ne	Patrový podstávkový dům s roubeným patrem, přízemní část z poloviny zděná, sedlová střecha.	3	Chalupa k pronájmu, ubytování až pro 24 osob v 5 pokojích. K dispozici je vybavená kuchyně a společenská místnost, zahrada s krytým posezením, ohništěm a dětským hřištěm.	https://mapy.cz/turisticka?dim=63439a5a213291997c477dc1&x=14.6662908&y=50.8031588&z=17

Závěrečné zhodnocení expertního vytipování objektů lidové architektury

V rámci projektu „Za společným dědictvím na kole i pěšky“ (číslo projektu 100298046)

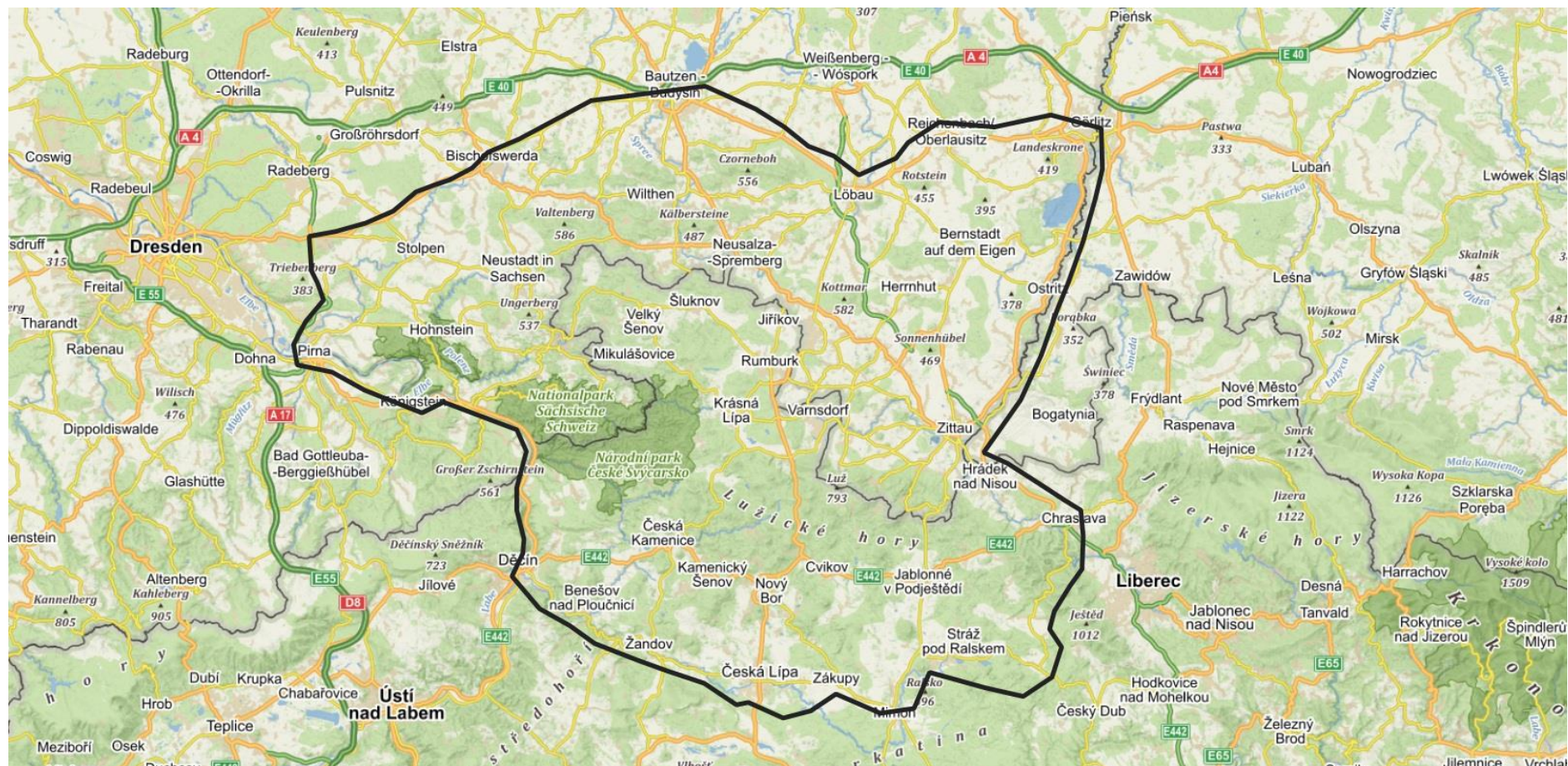
Objednatel:

Ústecký kraj
Velká hradební 3118/48
IČO: 70892156

Zpracovatel:

Mgr. Filip Mágr
dotace, projekty, studie
Příkrá 874/9, Rumburk 408 01
IČO: 86725661
723 95 95 16
magr@email.cz

Hlavním cílem českoněmeckého projektu Za společným dědictvím na kole i pěšky je zpřístupnit veřejnosti přírodní a kulturní dědictví v zájmovém území. Zájmové území představuje Ústecký kraj (České Švýcarsko, Šluknovský výběžek), Liberecký kraj (Českolipsko), Saské Švýcarsko, Lužické hory, region Zittauer Gebirge (jižní část Horní Lužice), viz mapa níže.

Obr. 1 Zájmové území projektu

Společné kulturní dědictví v přeshraničním regionu tvoří mimo jiné podstávkové domy. Ty jsou sjednocujícím prvkem regionu a společně s přírodním dědictvím vytvářejí malebnou krajinu podstávkových domů.

Podstávkové domy jsou jedinečným druhem lidové architektury. V regionu se vyskytují od 15. a 16. století. Většina dnes stojících domů na pomezí severních Čech, Horní Lužice a Dolního Slezska pochází z 18. a 19. století. Pro tento typ lidové architektury je charakteristická podstávka. Jde o dřevěnou sloupovou konstrukci, která stojí před roubenými stěnami přízemí. Podpurná konstrukce nese zatížení střechy a u dvoupodlažních domů také patro.

Vytipované objekty

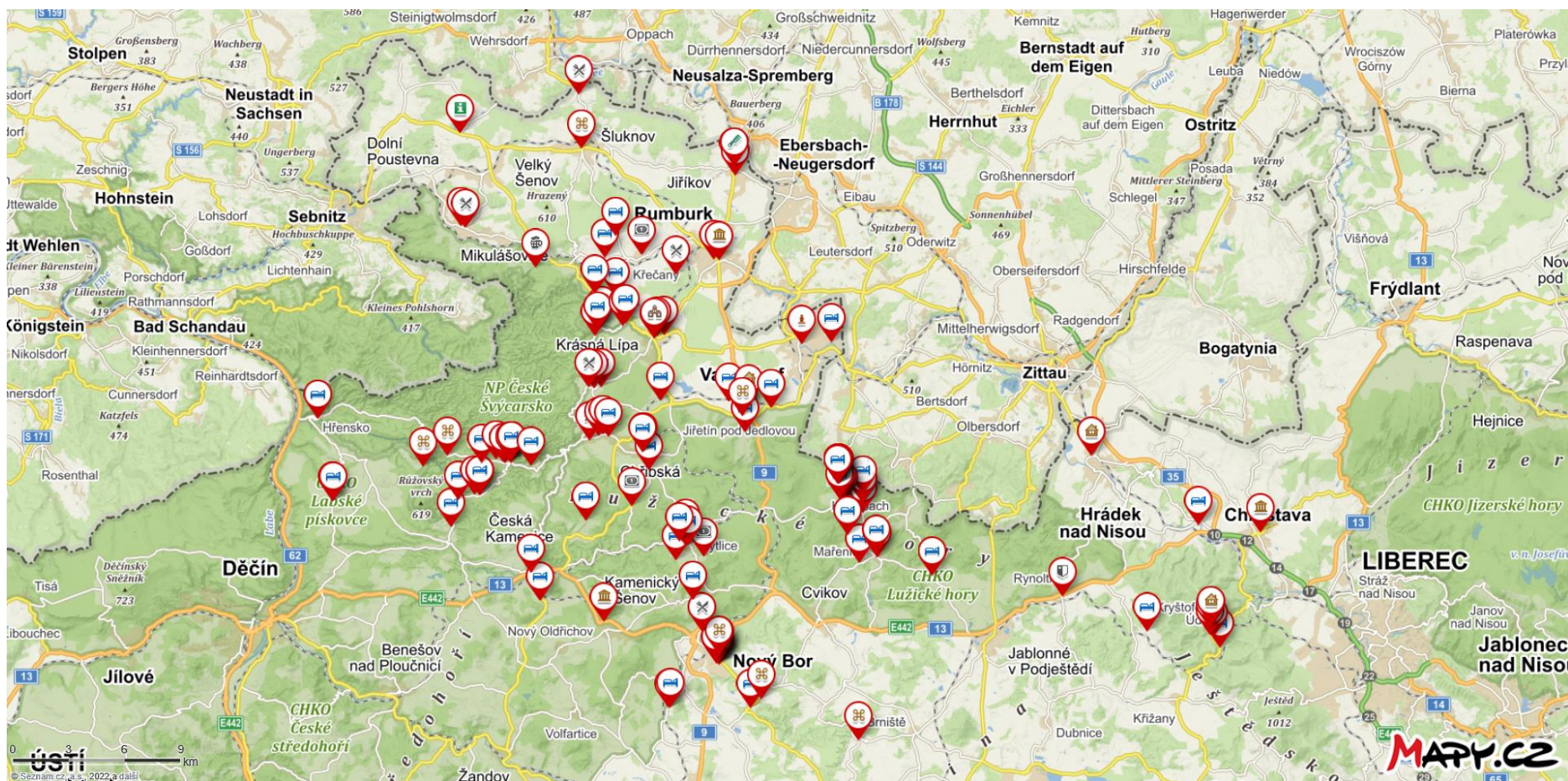
Vytipování objektů lidové architektury (podstávkových domů) bylo provedeno v zájmovém území na české straně v předem odsouhlasené struktuře s důrazem na přístupnost objektů pro veřejnost a možnosti využití pro rozvoj cestovního ruchu, zejména v blízkosti pěších tras a cyklotras. Vytipování objektů probíhalo především v srpnu a září 2022.

Seznam vytipovaných podstávkových domů obsahuje všechny podstávkové domy přístupné veřejnosti. Celkem bylo zpracováno 75 objektů v zájmovém území Ústeckého kraje a 46 objektů v zájmovém území Libereckého kraje, dohromady 121 objektů podstávkových domů přístupných veřejnosti.

Seznam vytipovaných podstávkových domů je zpracován v excelové tabulce pro možnost snadnějšího zpracování (filtrování, kontingenční tabulky). Jeden řádek tabulky představuje jeden zpracovaný objekt a obsahuje pořadové číslo objektu, název objektu, využití objektu, místo, kde se objekt nachází (kraj, obec, ulice, č.p., souřadnice GPS), jde-li o kulturní památku, odkaz na památkový katalog, jde-li o památkovou zónu či rezervaci, je-li interiér objektu přístupný široké veřejnosti, má-li objekt bezbariérový přístup, stručný popis objektu (zajímavost objektu), turistický potenciál, možnosti využití pro rozvoj cestovního ruchu a odkaz na mapu a fotodokumentaci (mapy.cz).

Tab. 1 Ukázka seznamu vytipovaných podstávkových domů

	název	využití objektu	kraj	obec	ulice	č.p.	GPS	kulturní památka (ano/ne)	odkaz na památkový katalog	památková zóna/rezervace (ano/ne)	přístupné veřejnosti (ano/ne)	bezbariérový přístup (ano/ne)	zajímavost objektu	turistický potenciál (1- největší až 5- nejmenší)	možnosti využití pro rozvoj cestovního ruchu	odkaz na mapu a fotodokumentaci
1	Dům u Frinda	stravování	Ústecký	Krásná Lípa	Křínické náměstí	254/4	50.913	ano	https://www.pamatky.cz/	ne	ano	ano	Obdélný patrový objekt situo	1	Nyní funguje jako cukrárn	https://mapy.cz/tur
2	Café Nostalgie	stravování a ubytování	Ústecký	Krásná Lípa	Masarykova	21/7	50.913	ano	https://www.pamatky.cz/	ne	ano	ano	Patrovým, roubený, zčásti po	1	Nyní funguje jako cukrárn	https://mapy.cz/tur
3	Dřevěnka u Dvořáků	stravování a ubytování	Ústecký	Krásná Lípa	Studánecká	64/2	50.913	ne	-	ne	ano	ano	Patrovým, roubený, podstávk	1	Funguje jako restaurace s	https://mapy.cz/tur
4	Hospoda u Kuruce	stravování	Ústecký	Krásná Lípa	Pražská	276/10	50.913	ne	-	ne	ano	ne	Patrovým, roubený, podstávk	5	Funguje jako pivnice a res	https://mapy.cz/tur
5	Penzion Křínice	ubytování	Ústecký	Krásná Lípa	Krásný Buk	59	50.913	ne	-	ne	ano	ne	Polopatrový roubený podstáv	3	V minulosti kolem r. 2006	https://mapy.cz/tur
6	Penzion na Bělidle	ubytování	Ústecký	Krásná Lípa	Kamenná Horka	1	50.913	ne	-	ne	ano	ne	Monumentální dvoupatrový p	3	V minulosti kolem r. 2006	https://mapy.cz/tur
7	Penzion a hostinec Kyjovská T	stravování a ubytování	Ústecký	Krásná Lípa	Kyjov	39	50.913	ne	-	ne	ano	ano	Patrovým, roubený, zčásti po	1	Funguje jako restaurace s	https://mapy.cz/tur
8	Restaurace na Fakultě	stravování	Ústecký	Krásná Lípa	Kyjov	22	50.913	ne	-	ne	ano	ne	Patrovým, roubený, podstávk	1	Funguje jako restaurace s	https://mapy.cz/tur
9	Chalupa Medium	ubytování	Ústecký	Krásná Lípa	Vlčí Hora	51	50.933	ne	-	ne	ano	ano	Přízemní, roubený, podstávk	3	Pouze penzion, kapacita 2	https://mapy.cz/tur
10	Penzion Vlčárna	stravování a ubytování	Ústecký	Krásná Lípa	Zahrady	4	50.933	ne	-	ne	ano	ano	Patrovým, roubený, podstávk	1	Funguje jako restaurace s	https://mapy.cz/tur

Obr. 2 Vytipované podstávkové domy v zájmovém území projektu (121 objektů)

Využití podstávkových domů

Nejvíce objektů podstávkových domů je využíváno pro ubytování (celkem 52 objektů), dále pak pro stravování a ubytování (celkem 24 objektů) a pro pouze stravování 12 objektů, dohromady v segmentu základní infrastruktury cestovního ruchu je to 88 objektů. Podrobnější členění je uvedeno v tabulce č. 2.

Tab. 2 Využití podstávkových domů

Liberecký	46
finanční úřad	1
galerie	1
galerie, obchod	1
individuální rekreace	1
informační centrum	1
jezdecký klub	1
městská památková zóna	1
muzeum	2
obecní úřad	1
obchod	3
stravování	4
stravování a ubytování	10
ubytování	13
ubytování, papírna	1
vesnická památková zóna	3

výroba skla	2
Ústecký	75
bydlení	1
galerie	1
informační centrum	1
klub důchodců	1
městská památková zóna	2
muzeum	1
obchod	1
prohlídka z venku	1
stravování	8
stravování a ubytování	14
škola	1
ubytování	39
vesnická památková rezervace	1
vesnická památková zóna	3

Kulturní památky

Mezi výtípanými podstávkovými domy přístupnými veřejnosti se nachází 22 objektů, které jsou zapsány na seznamu nemovitých kulturních památek Národního památkového ústavu (dostupný na <https://www.pamatkovykatalog.cz/>). Jde o ty nejhodnotnější objekty lidové architektury z hlediska památkové ochrany. Typově jde o informační centra, muzea, galerie, restaurace a také penziony.

Tab. 3 Počet objektů nemovitých kulturních památek

Liberecký	46
ne	34
ano	12

Ústecký	75
ne	65
ano	10

Tab. 4 Počet objektů nemovitých kulturních památek podle způsobu využití

	ne	ano	celkem
Liberecký	34	12	46
finanční úřad		1	1
galerie	1		1
galerie, obchod		1	1
individuální rekreace		1	1
informační centrum		1	1
jezdecký klub	1		1
městská památková zóna	1		1
muzeum		2	2
obecní úřad	1		1
obchod	1	2	3
stravování	4		4
stravování a ubytování	9	1	10
ubytování	13		13
ubytování, papírna	1		1
vesnická památková zóna	2	1	3

výroba skla		2	2
Ústecký	65	10	75
bydlení		1	1
galerie	1		1
informační centrum		1	1
klub důchodců		1	1
městská památková zóna	2		2
muzeum	1		1
obchod	1		1
prohlídka z venku	1		1
stravování	7	1	8
stravování a ubytování	10	4	14
škola	1		1
ubytování	37	2	39
vesnická památková rezervace	1		1
vesnická památková zóna	3		3
Celkový součet	99	22	121

Památkové rezervace a zóny

V zájmovém území se nachází jedna vesnická památková rezervace (Šmilovského ulice v Rumburku) přímo zaměřená na ochranu podstávkových domů. Dále se v zájmovém území nachází 3 městské památkové zóny (Nový Bor, Šluknov a Jiřetín pod Jedlovou) a 6 vesnických památkových zón (Dlouhý Důl, Vysoká Lípa, Kamenická Stráň, Sloup v Čechách, Velenice a Kryštofovo údolí), na jejichž území se nachází mimo jiné hodnotné podstávkové domy. Celkem jde tedy o 10 městských a vesnických památkových rezervací a zón.

Po odečtení vlastních památkových rezervací a zón (10 objektů) se nachází na území těchto městských a vesnických památkových rezervací a zón celkem 15 podstávkových domů přístupných veřejnosti.

Tab. 5 Počet podstávkových domů přístupných veřejnosti nacházejících se v památkových zónách a rezervacích

Popisky řádků	ne	ano	celkem
Liberecký	28	18	46
finanční úřad		1	1
galerie	1		1
galerie, obchod		1	1
individuální rekreace		1	1
informační centrum		1	1
jezdecký klub	1		1
městská památková zóna		1	1
muzeum	1	1	2
obecní úřad	1		1
obchod		3	3
stravování	4		4
stravování a ubytování	6	4	10
ubytování	13		13
ubytování, papírna	1		1
vesnická památková zóna		3	3

výroba skla		2	2
Ústecký	68	7	75
bydlení	1		1
galerie		1	1
informační centrum	1		1
klub důchodců	1		1
městská památková zóna		2	2
muzeum	1		1
obchod	1		1
prohlídka z venku	1		1
stravování	8		8
stravování a ubytování	14		14
škola	1		1
ubytování	39		39
vesnická památková rezervace		1	1
vesnická památková zóna		3	3
Celkový součet	96	25	121

Turistický potenciál

Turistický potenciál byl navržen od největšího (1) po nejmenší (5) podle níže uvedených charakteristik jednotlivých stupňů.

- 1 objekt je přístupný široké veřejnosti (někdy s odkrytými stavebními konstrukcemi), např. ukázkové rekonstrukce, IC, galerie, restaurace apod.
- 2 památkové rezervace a památkové zóny
- 3 objekt je přístupný omezenému počtu osob, nejčastěji ubytovaným hostům
- 4 objekt se pro cestovní ruch nevyužívá nebo jen minimálně, ale má velký turistický potenciál
- 5 objekt využívají spíše místní obyvatelé, pro cestovní ruch se využívá minimálně

Tab. 6 Turistický potenciál

Liberecký	46
1	18
2	4
3	20
4	3
5	1

Ústecký	75
1	22
2	6
3	40
4	5
5	2

Největší turistický potenciál (1) mají objekty přístupné široké veřejnosti. Jsou to především informační centra, muzea, galerie, restaurace, kde si návštěvník může prohlédnout i interiér podstávkového domu. Těchto podstávkových domů je v zájmovém území celkem 40.

Druhý stupeň (2) turistického potenciálu tvoří vesnické a městské památkové zóny a rezervace, které obsahují na svém území nejhodnotnější podstávkové domy. Tyto domy často nejsou přístupné široké veřejnosti, nicméně tvoří vizuálně malebnou krajinu podstávkových domů, která je turisticky velice atraktivní. Těchto památkových rezervací a zón je v zájmovém území celkem 10.

Třetí stupeň (3) turistického potenciálu tvoří především penziony a hotely, které jsou přístupné pouze omezenému počtu osob, nejčastěji ubytovaným hostům. Těchto podstávkových domů je v zájmovém území celkem 60.

Čtvrtý stupeň (4) turistického potenciálu představují objekty, které se pro cestovní ruch nevyužívají nebo využívají jen minimálně, ale zároveň mají velký turistický potenciál. Takových podstávkových domů bylo v zájmovém území vytipováno celkem 8, avšak ve skutečnosti jich bude zřejmě více.

Pátý stupeň (5) turistického potenciálu představují objekty, které se pro cestovní ruch využívají minimálně. Objekty slouží především pro místní obyvatele, např. jako obchody, pivnice apod. V této skupině byly identifikovány 3 objekty.

Tab. 7 Turistický potenciál podle způsobu využití

turistický potenciál	1	2	3	4	5	celkem
Liberecký	18	4	20	3	1	46
finanční úřad				1		1
galerie	1					1
galerie, obchod	1					1
individuální rekreace			1			1
informační centrum	1					1
jezdecký klub			1			1
městská památková zóna		1				1
muzeum	2					2
obecní úřad	1					1
obchod				2	1	3
stravování	4					4
stravování a ubytování	5		5			10
ubytování			13			13
ubytování, papírna	1					1
vesnická památková zóna		3				3
výroba skla	2					2

turistický potenciál	1	2	3	4	5	celkem
Ústecký	22	6	40	5	2	75
bydlení				1		1
galerie	1					1
informační centrum	1					1
klub důchodců				1		1
městská památková zóna		2				2
muzeum	1					1
obchod				1		1
prohlídka z venku			1			1
stravování	5			1	2	8
stravování a ubytování	13			1		14
škola	1					1
ubytování			39			39
vesnická památková rezervace		1				1
vesnická památková zóna		3				3
Celkový součet	40	10	60	8	3	121

Podstávkové domy podle obcí Libereckého a Ústeckého kraje

Nejvíce podstávkových domů přístupných veřejnosti se nachází v Mařenicích (místní části Myslivny, Horní Světlá, Dolní Světlá, Mařenice) – 17 objektů, dále pak v Jetřichovicích (místní části Jetřichovice, Všemily, Rynartice, Vysoká Lípa) – 13 objektů, v Krásné Lípě (místní části Krásná Lípa, Vlčí Hora, Zahrady, Dlouhý Důl, Kyjov) – 11 objektů a v Novém Boru – 10 objektů.

Tab. 8 Podstávkové domy podle obcí Libereckého a Ústeckého kraje

Liberecký	46
Bílý Kostel nad Nisou	1
ubytování	1
Cvikov	1
stravování a ubytování	1
Hrádek nad Nisou	1
galerie	1
Chrastava	1
muzeum	1
Jablonné v Podještědí	1
ubytování	1
Kamenický Šenov	1
muzeum	1
Kryštofovo Údolí	5
individuální rekreace	1
stravování a ubytování	3
vesnická památková zóna	1
Mařenice	17
stravování	3
stravování a ubytování	5
ubytování	9
Nový Bor	10
finanční úřad	1
galerie, obchod	1

informační centrum	1
městská památková zóna	1
obchod	3
stravování	1
výroba skla	2
Polevsko	1
ubytování	1
Rynoltice	1
obecní úřad	1
Skalice u České Lípy	2
jezdecký klub	1
ubytování	1
Sloup v Čechách	2
stravování a ubytování	1
vesnická památková zóna	1
Velenice	1
vesnická památková zóna	1
Zdislava	1
ubytování, papírna	1
Ústecký	75
Arnoltice	2
ubytování	2
Česká Kamenice	3
ubytování	3

Dolní Podluží	2
stravování	1
ubytování	1
Doubice	3
stravování	1
stravování a ubytování	1
ubytování	1
Horní Podluží	1
ubytování	1
Hřensko	1
stravování a ubytování	1
Chřibská	7
stravování a ubytování	1
ubytování	6
Jetřichovice	13
stravování a ubytování	1
škola	1
ubytování	10
vesnická památková zóna	1
Jiřetín pod Jedlovou	3
galerie	1
městská památková zóna	1
ubytování	1
Jiříkov	4

bydlení	1
klub důchodců	1
stravování	2
Krásná Lípa	11
stravování	3
stravování a ubytování	4
ubytování	3
vesnická památková zóna	1
Kytlice	7
obchod	1
stravování a ubytování	1
ubytování	5
Lipová	1
informační centrum	1

Mikulášovice	2
stravování a ubytování	2
Rumburk	3
muzeum	1
stravování a ubytování	1
vesnická památková rezervace	1
Růžová	1
vesnická památková zóna	1
Rybniště	1
ubytování	1
Srbská Kamenice	2
ubytování	2
Staré Křečany	4

prohlídka z venku	1
stravování	1
ubytování	2
Šluknov	2
městská památková zóna	1
stravování a ubytování	1
Varnsdorf	2
stravování a ubytování	1
ubytování	1
Celkový součet	121

Závěr

Seznam vytipovaných podstávkových domů obsahuje všechny podstávkové domy přístupné veřejnosti. Celkem bylo zpracováno 75 objektů v zájmovém území Ústeckého kraje a 46 objektů v zájmovém území Libereckého kraje, dohromady 121 objektů podstávkových domů přístupných veřejnosti.

Nejvíce objektů podstávkových domů je využíváno pro ubytování (celkem 52 objektů), dále pak pro stravování a ubytování (celkem 24 objektů) a pro pouze stravování 12 objektů, dohromady v segmentu základní infrastruktury cestovního ruchu je to 88 objektů.

Mezi vytipovanými podstávkovými domy přístupnými veřejnosti se nachází 22 objektů, které jsou zapsány na seznamu nemovitých kulturních památek. V zájmovém území se nachází 10 městských a vesnických památkových rezervací a zón, na jejichž území leží celkem 15 podstávkových domů přístupných veřejnosti.

Největší turistický potenciál (1) mají objekty přístupné široké veřejnosti. Jsou to především informační centra, muzea, galerie, restaurace, kde si návštěvník může prohlédnout i interiér podstávkového domu. Těchto podstávkových domů je v zájmovém území celkem 40.

Druhý stupeň (2) turistického potenciálu tvoří vesnické a městské památkové zóny a rezervace, které obsahují na svém území nejhodnotnější podstávkové domy. Tyto domy často nejsou přístupné široké veřejnosti, nicméně tvoří vizuálně malebnou krajinu podstávkových domů, která je turisticky velice atraktivní. Těchto památkových rezervací a zón je v zájmovém území celkem 10.

Třetí stupeň (3) turistického potenciálu tvoří především penziony a hotely, které jsou přístupné pouze omezenému počtu osob, nejčastěji ubytovaným hostům. Těchto podstávkových domů je v zájmovém území celkem 60.

Doporučení

Pro rozvoj cestovního ruchu zaměřeného na zpřístupnění společného kulturního a přírodního dědictví v krajině podstávkových domů jsou důležitá především s německou stranou společná propagační a marketingová opatření, např. společná mapa pro pěší a cyklisty, společný průvodce, workshopy, veletrhy atd.

Předpokladem pro dlouhodobě udržitelný rozvoj cestovního ruchu v oblasti kulturního dědictví, resp. lidové architektury je nutné zachovat tyto podstávkové domy v jejich původní kvalitě. Rovněž je nutné ohleduplně začleňovat novou výstavbu do existující zástavby podle určitých pravidel obsažených v kvalitně zpracované územně plánové dokumentaci. Vše výše uvedené by mělo probíhat ohleduplným postojem k rozvoji venkova a péči o jeho kulturní hodnoty při zachování jeho specifčnosti, identity a genia loci.

V Rumburku 15.09.2022

Ident. Č.	Obec	Místní část	Ulice	Číslo popisné	PSČ	GPX1	GPX2	Památká	Využití	Krátký popis	Dotaz na zveřejnění	Emailové adresy	Webová stránka
1	Beiersdorf		Brettmühlstraße	3a	02736	51.06516	14.52036	ano	apartmán	Pila se všemi dosud existujícími budovami, starým příkopem a stavidlem u mlýnského rybníka, jakož i zbytky zděných mlýnských příkopů a technologií.		ANOBA@t-online.de ramona_gutequelle@gmx.de	http://www.brettmuehle-beiersdorf.de https://www.schuetzenhaus-duerrhennersdorf.de
2	Dürrhennersdorf		Hauptstraße	26	02708	50.05472	14.61274	ne		Střelnice			
3	Ebersbach-Neugersdorf	Ebersbach	Georgswalder Straße	1	02730	51.01168	14.58091	ano	veřejný	Podstávkový dům Alte Mangel (Starý mandl)		kontakt@alte-mangel.de	http://www.alte-mangel.de
4	Ebersbach-Neugersdorf	Ebersbach	Oberer Kirchweg	25	02730	51.01045	14.59365	ano	apartmán	Státek Grünsteinhof		urlaub@gruensteinhof.de	https://www.gruensteinhof.de
5	Ebersbach-Neugersdorf	Ebersbach	Oberer Kirchweg	26	02730	51.00955	14.59518	ano	muzeum a kavárna	Muzeum kávy		spree-museumshof@t-online.de	https://www.spree-museumshof.de
6	Ebersbach-Neugersdorf	Ebersbach	Oststraße	28/30	02730	51.00512	14.61832	ano	apartmán	Dům Hugenotů		privat	https://www.stiftung-umgebendehaus.de/Virtueller-Rundgang.html
7	Großschönau		Mauerweg	22	02799	50.90319	14.65483	ano	výstava	Spolek Severočeská fernesla s výstavou krojů		-	-
8	Großschönau		Schenaustraße	2	02799	50.89959	14.66148	ano	restaurace	Restaurace "Am Heimatmuseum"		info@amheimatmuseum-oberlausitz.de	www.amheimatmuseum-oberlausitz.de
9	Großschönau		Schenaustraße	3	02799	50.89954	14.66100	ano	muzeum	Muzeum "Muzeum damažku a froté Großschönau"		info@ddfm.de	https://www.ddfm.de
10	Großschönau		Theodor-Häbler-Straße	38	02799	50.89900	14.66230	ano	restaurace	restaurace "Weberstube"		info@ddfm.de	http://www.ddfm.de/service/gastronomie
11	Großschönau		Theodor-Häbler-Straße	25	02799	50.89859	14.66594	ano	apartmán	Inselhaus		info@engel-ferienhaus.de	https://www.engel-ferienhaus.de/property/inselfhaus
12	Großschönau		Hauptstraße	42	02799	50.86728	14.64959	ano	restaurace	Gasthof "Weinhaus"		info@cafe-heinrich.de	www.cafe-heinrich.de
13	Großschönau	Waltersdorf	Dorfstraße	89	02799	50.86932	14.64937	ano	muzeum	Národopisné a mlýnářské muzeum		muehlen-museum@web.de	https://www.volkskunde-muehlenmuseum.de
14	Großschönau	Waltersdorf	Hauptstraße	28	02799	50.86914	14.65007	ano	turistické informace	Dům přírodního parku v Niederkretscham		naturparkhaus@grosschoenau.de	www.grosschoenau.de/naturparkhaus
15	Großschönau	Waltersdorf	Hauptstraße	51-52	02799	50.86626	14.64957	ano	hotel	Quirle - Häusle		hotel@quirle.de	https://www.quirle.de
16	Großschönau	Waltersdorf	Hauptstraße	154	02799	50.85320	14.65608	ano	hotel	Turistický hotel "Sonnenbergbaude"		rezeption@sonnenbergbaude.de	https://sonnenbergbaude.de
17	Großschönau	Waltersdorf	Hauptstraße	161	02799	50.85112	14.65646	ano	pension	Pension "Grenzbaude"		pension.grenzbaude@gmail.com	https://grenzbaude-waltersdorf.de
18	Hainewalde		Kleine Seite	17	02799	50.91142	14.70464	ano	restaurace	Restaurace "Felsenkeller"		info@felsenkellerhainewalde.de	https://www.felsenkellerhainewalde.de
19	Jonsdorf		Auf der Heide	15	02796	50.85472	14.70083	ano	apartmán			haus-ruth@gmx.de	http://www.haus-ruth.de
20	Jonsdorf		Auf der Heide	16	02796	50.85483	14.69930	ano	kavárna	Lázeňská kavárna "Balzer"		-	http://kurcafe-balzer.placestars.com
21	Jonsdorf		Auf der Heide	27	02796	50.85436	14.69847	ano	apartmán			-	-
22	Jonsdorf		Große Seite	6	02796	50.85362	14.69785	ano	apartmán			info@gesundheitshausel.de	http://www.gesundheitshausel.de
23	Jonsdorf		Großschönauer Straße	13	02796	50.85479	14.69193	ano	pension	Pension "Immergrün"		info@pension-immergruen.de	https://pension-immergruen.de
24	Jonsdorf		Großschönauer Straße	21/23	02796	50.85366	14.69128	ano	hotel	Hotel "Lindengarten"		buchung@romantikhaeuser.de	https://www.romantikhaeuser.de/romantikhaeuser-lindengarten-zittauer-gebirge
25	Jonsdorf		Großschönauer Straße	22	02796	50.85285	14.69024	ano	prázdňinový dům			kontakt@hexenhausel-jonsdorf.de	https://hexenhausel-jonsdorf.de
26	Jonsdorf		Großschönauer Straße	25	02796	50.85310	14.69077	ano	apartmán			info@urlaub-jonsdorf.de	https://www.urlaub-jonsdorf.de
27	Jonsdorf		Großschönauer Straße	29	02796	50.85264	14.69020	ano	apartmán			-	-
28	Jonsdorf		Großschönauer Straße	38	02796	50.85038	14.68862	ano	hotel	Hotel "Gondelfahrt"		info@hotel-gondelfahrt.de	https://www.hotel-gondelfahrt.de
29	Jonsdorf		Großschönauer Straße	39	02796	50.85121	14.68988	ano	apartmán			a.wobser@web.de	https://www.wobser-jonsdorf.de
30	Jonsdorf		Großschönauer Straße	43	02796	50.85154	14.69184	ano	apartmán			reinhard.heidrich@gmx.de	https://luftkurort-jonsdorf.de/kontaktdaten-heidrich
31	Jonsdorf		Großschönauer Straße	48	02796	50.85267	14.69430	ano	prázdňinový dům	Křesťanské prázdninové středisko "Haus Getrud"		info@haus-gertrud.de	https://www.haus-gertrud.de
32	Jonsdorf		Großschönauer Straße	65	02796	50.85429	14.69558	ano	hotel	Hotel "Dammshenke"		info@dammshenke.de	https://www.dammshenke.de/de/urlaub-hotel-im-zittauer-gebirge
33	Jonsdorf		Hainstraße	1	02796	50.85286	14.70527	ano	apartmán			WolfgangKoro@t-online.de	http://www.fewo-koro.de
34	Jonsdorf		Hainstraße	6	02796	50.84833	14.70475	ano	apartmán			doering.jonsdorf@t-online.de	https://www.ferienwohnungen-jonsdorf.de
35	Jonsdorf		Kammsteinweg	1	02796	50.85209	14.69222	ano	apartmán	pokoje pro hosty		-	-
36	Jonsdorf		Kleine Seite	15	02796	50.85532	14.69815	ano	prázdňinový dům			-	-
37	Jonsdorf		Kroatzbeerwinkel	1a	02796	50.84521	14.70369	ano	prázdňinový dům			-	-
38	Jonsdorf		Kroatzbeerwinkel	8	02796	50.84457	14.70201	ano	prázdňinový dům			-	-
39	Jonsdorf		Lindenweg	9	02796	50.85276	14.69867	ano	muzeum	Muzeum Tkalcovna (Weberstube)		info@weberstube-jonsdorf.de	http://www.weberstube-jonsdorf.de
40	Jonsdorf		Mühlbergweg	5	02796	50.85396	14.69453	ano	kavárna	Kavárna a pekařství Paulenz		frankback@t-online.de	https://www.baekerei-jonsdorf.de
41	Jonsdorf		Peters Hübel	13	02796	50.85799	14.70608	ano	prázdňinový dům			seemansruh@oberlausitz.de	https://www.ferienhaus-seemansruh-in-jonsdorf.de
42	Jonsdorf		Peters Hübel	14	02796	50.85728	14.70914	ano	apartmán			-	-
43	Jonsdorf		Pochebachweg	2	02796	50.85670	14.69436	ano	apartmán			-	-
44	Jonsdorf		Pochebachweg	10	02796	50.85568	14.69362	ano	prázdňinový dům			email@oberlausitz-ferienhaus.de	www.oberlausitz-ferienhaus.de
45	Jonsdorf		Pochebachweg	10	02796	50.85563	14.69361	ano	apartmán			email@oberlausitz-ferienhaus.de	www.oberlausitz-ferienhaus.de
46	Jonsdorf		Talweg	10	02796	50.85110	14.70128	ano	apartmán			barbara.augustin@gmx.net	http://www.luftkurort-jonsdorf.de
47	Jonsdorf		Talweg	14	02796	50.85048	14.70140	ano	apartmán			fewo@schulze-jonsdorf.de	https://schulze-jonsdorf.de
48	Jonsdorf		Zittauer Straße	4	02796	50.86260	14.72275	ano	pension	Pension "Weißer Stein"		info@pension-jonsdorf.de	https://www.pension-jonsdorf.de/gasthof-zittauer-gebirge
49	Jonsdorf		Zittauer Straße	9	02796	50.86226	14.72224	ano	hotel	Hotel "Zittauer Hütte"		booking@zittauer-huette.de	https://zittauer-huette.de
50	Jonsdorf		Zittauer Straße	60	02796	50.85426	14.70543	ano	apartmán			-	-
51	Kottmar	Walldorf	Hutungstraße	6	02739	50.99769	14.64069	ano	apartmán			-	-
52	Kottmar	Walldorf	Lange Gasse	7	02739	50.99661	14.64203	ano	pension	"Haus Spinnwebe", ukázková díla, obchod a pension		-	-
53	Kottmar	Walldorf	Lange Gasse	31	02739	50.99891	14.64479	ano	apartmán			-	-
54	Kottmar	Walldorf	Lange Gasse	33	02739	50.99925	14.64522	ano	pension	Zážitkový pension Grandel - Kultur&Erlebnispension		pensiongrandel@gmail.com	https://www.pension-grandel.de
55	Kottmar	Eibau	Ebersbacher Weg	22	02739	50.99184	14.64622	ano	prázdňinová farma	Zážitková státek Lerchenberghof		kontakt@lerchenberghof.de	https://www.lerchenberghof.de
56	Kottmar	Eibau	Hauptstraße	40	02739	50.97805	14.66806	ano	komerční	Dřevěný ateliér "Drechselstube"		-	-
57	Kottmar	Neueibau	Hauptstraße	60	02739	50.97086	14.64611	ano	apartmán	"Dvovláň v podstávkovém domě"		-	-
58	Kottmar	Eibau	Hauptstraße	214A	02739	50.99325	14.64769	ano	muzeum	Faktorský dvůr, vlastivědné muzeum a turistické informace		info@faktorenhof-eibau.de	https://www.faktorenhof-eibau.de
59	Leutersdorf		Straße der Jugend	22	02794	50.95505	14.64875	ano	apartmán			-	-
60	Leutersdorf	Spitzkunnersdorf	Zur alten Schule	2	02794	50.94694	14.67868	ano	apartmán			-	-
61	Neukirch		Zittauer Straße	8	01904	51.09202	14.32204	ano	apartmán			-	-
62	Obersdorf		August-Bebel-Straße	136	02785	50.87751	14.77402	ano	veřejný	Ateliér "Flachseria"		info@dieflachseria.de	http://dieflachseria.de
63	Oppach	Eichen	Straße der Freundschaft	53	02736	51.07243	14.49835	ano	restaurace	Restaurace "Mondschanke"		-	-
64	Oybin		Bergweg	23	02797	50.83824	14.73452	ne	prázdňinový dům			-	-
65	Oybin		Dammweg	3	02797	50.84218	14.74178	ano	komerční			info@martinarellin.de	https://www.martinarellin.de

66	Oybin		Friedrich-Engels-Straße	23	02797	50.85098	14.75009	ne	prázdninový dům		-	-
67	Oybin		Friedrich-Engels-Straße	28	02797	50.84442	14.74633	ano	apartmán		-	-
68	Oybin		Friedrich-Engels-Straße	32	02797	50.84403	14.74622	ano	prázdninový dům		-	-
69	Oybin		Friedrich-Engels-Straße	45	02797	50.84312	14.74656	ano	apartmán		info@hotel-nensch.de	http://www.hotel-nensch.de
70	Oybin		Hauptstraße	15	02797	50.84263	14.74086	ne	turistické informace	Haus des Gastes	info@oybin.com	https://oybin.com
71	Oybin		Hölleweg	7	02797	50.84123	14.73118	ano	prázdninový dům		mail@ferienhaus-am-waldessaum.de	https://www.ferienhaus-am-waldessaum.de
72	Oybin		Jonsdorfer Straße	4	02797	50.83424	14.72449	ano	prázdninový dům		fewo.hainblick@gmail.com	https://www.hainblick.de
73	Oybin		Quellweg	3	02797	50.83918	14.73231	ne	apartmán		info@fewo-oybin.de	https://www.fewo-oybin.de
74	Oybin		Straße der Jugend	5	02797	50.84069	14.73969	ne	restaurace a prázdninová farma	Hostinec a prázdninový statek "Almanka"	almanka@t-online.de	http://www.almanka.de
75	Oybin		Straße der Jugend	17	02797	50.84004	14.73714	ano	apartmán		thomas-katja.richter@t-online.de	https://alte-gaertnerlei-oybin.de
76	Oybin		Töpferstraße	8	02797	50.84216	14.74943	ano	apartmán		-	-
77	Oybin	OT Hain	Grenzstraße	1	02797	50.83324	14.72215	ano	apartmán		-	-
78	Oybin	OT Hain	Jonsdorfer Straße	3	02797	50.83411	14.72534	ano	pension/restaurace	Restaurace a pension "Forsthaus Hain"	info.forsthaus-hain@t-online.de	https://www.forsthaus-hain.de
79	Oybin	OT Hain	Jonsdorfer Straße	21a	02797	50.83376	14.72171	ano	apartmán	Apartmánový dům "Isabelle"	-	-
80	Oybin	Lückendorf	Gablerstraße	6	02797	50.82608	14.76866	ne	privat	Altes Zollhaus (Stará celnice)	lueckendorf@hotmail.de	http://www.zollhaus-lueckendorf.de
81	Oybin	Lückendorf	Gablerstraße	12	02797	50.82433	14.76651	ano	apartmán		wolfgang.zimmermann@ezi-leipzig.de	http://www.zittauergebirge-ferienwohnung.de
82	Oybin	Lückendorf	Kammstraße	26	02797	50.83357	14.75963	ne	apartmán		HausElli@web.de	http://www.ferienhaus-elli.de
83	Oybin	Lückendorf	Oberaue	12	02797	50.82840	14.76495	ano	apartmán		d.h.groesel_architekt@web.de	www.ferienwohnung-groesel-heimat.de
84	Oybin	Lückendorf	Oberaue	14a	02797	50.82702	14.76631	ano	prázdninový dům		anfrage@fleischer-kummer.de	http://www.ferienhausamhang.de
85	Schönbach		Am Teichdamm	6	02708	51.06260	14.56987	ano	kavárna	Eiscafé Oberlausitz	info@eiscafe-schoenbach.de	https://www.eiscafe-schoenbach.de
86	Seifhennersdorf		Am Weißeweg	23	02782	50.93364	14.60825	ano		Podstávkový dům z roku 1614	gfenbau-cieslak@t-online.de	http://umgebende-anno-1614.de
87	Seifhennersdorf		Arno-Förster-Straße	6	02782	50.93779	14.61951	ano	apartmán	Muzeum železnice	www.eisenbahn-fleischer.de	ano
88	Seifhennersdorf		Leutersdorfer Straße	50	02782	50.94136	14.62528	ano	apartmán		-	-
89	Seifhennersdorf		Mönchsbergweg	40	02782	50.94300	14.62944	ano	apartmán		info@ferienhausfreund.de	https://www.ferienhausfreund.de
90	Seifhennersdorf		Neugersdorfer Straße	7	02782	50.94289	14.60494	ano	veřejný	Větrný mlýn Seifhennersdorf	info@windmuehle-seifhennersdorf.de	https://www.windmuehle-seifhennersdorf.de
91	Seifhennersdorf		Rumburger Straße	46A	02782	50.93534	14.60757	ano	veřejný	Statek Bulheimischer Hof	traditionshof_bulnheim@gmail.com	http://traditionshof-bulnheim.de
92	Sohland a.d. Spree		Alte Dorfstraße	6	02689	51.04429	14.42412	ano	prázdninový statek	Prázdninový statek Sohland	buswinter@aol.com	-
93	Sohland a.d. Spree		Hainpacher Straße	19a	02689	51.03472	14.40709	ano	muzeum	Vlastivědné muzeum "Altes Weberhaus"	gemeindevverwaltung@sohland.de	-
94	Sohland a.d. Spree	Taubenheim	Am Volksbad	15	02689	51.03205	14.48190	ano	apartmán		adlerhorst15@t-online.de	-
95	Sohland a.d. Spree	Taubenheim	Spreeweg	3	02689	51.04407	14.47374	ano	apartmán		wirh57@web.de	http://www.urlaubinderoberlausitz.de
96	Sohland a.d. Spree	Wehrsdorf	Lessingstraße	11	02689	51.05551	14.38159	ano	pension/restaurace	Hostinec a pension "Lusatia"	-	-
97	Sohland a.d. Spree	Wehrsdorf	Talweg	1	02689	51.05817	14.39475	ano	apartmán		osmelak@o2.pl	-
98	Steinigtwolmsdorf		Am Markt	1	01904	51.06370	14.34693	ne	veřejný	obecní úřad	gemeinde@gemeinde-steinigtwolmsdorf.de	https://www.steinigtwolmsdorf.de
99	Steinigtwolmsdorf		Grenzstraße	7	01904	51.05946	14.34480	ne	restaurace	Restaurace "Lehmanns Gasthaus"	info@lehmannsgasthaus.de	https://www.lehmannsgasthaus.de
100	Steinigtwolmsdorf	Ringenhain	Wesenitzweg	2	01904	51.07769	14.33986	ano	soukromý	nejmenší podstávkový dům Horní Lužice	-	-
101	Steinigtwolmsdorf	Weifa	Kammweg	21	01904	51.07792	14.35947	ano	vlastivědné muzeum	Vlastivědné muzeum "Weifa"	gemeinde@gemeinde-steinigtwolmsdorf.de	https://www.steinigtwolmsdorf.de
102	Zittau	Eichgraben	Obersdorfer Straße	5	02763	50.86179	14.78819	ano	apartmán		-	-
103	Zittau		Klosterstraße	3	02763	50.89810	14.80844	ano	muzeum	Městská muzea Žitava - Kulturně-historické muzeum, Františkánský klášter	museum@zittau.de	-
104	Zittau	Hartau	Untere Dorfstraße	3	02763	50.86317	14.81752	ano	privat		-	-
105	Zittau	Hartau	Untere Dorfstraße	15	02763	50.86331	14.81935	ano	privat	Stará škola, památkově chráněný podstávkový dům. Postavena v letech 1780/81 po mnohaletém úsilí učitele Johanna Gottlieba Springera, s velkou školní třídou a bytem učitele, po zbourání staré malé školní budovy. Po výstavbě nové školy v letech 1889/90 slouží jako obytný dům.	-	-
106	Zittau	Hartau	Obere Dorfstraße	31	02763	50.85667	14.80825	ano	privat	Lesní statek, památkově chráněný podstávkový dům se stájí, postavený v roce 1783 lesníkem ("adjungirter Fußknecht") Gottliebem Wenzelem, později statek, od roku 1971 obytný dům.	-	-

Faktorský dvůr

Hauptstraße 214A

02739 Kottmar, OT Eibau

www.faktorenhof-eibau.de

Za společným dědictvím
na kole i pěšky

Radeln und Wandern
zum gemeinsamen Erbe

50.99325, 14.64769

V roce 1717 byl postaven majestátní hrázděný dům, který se tyčil nad ostatními domy ve vesnici. Dnes je "Eibauer Faktorenhof" známý jako centrum udržování hornoluzických tradic.

V přízemí v barevně mramorované roubené světnici se nachází turistické informační centrum "Spreequellland". Najdete zde rozsáhlou nabídku regionálních informačních publikací.

V bývalém parádním pokoji v horním patře nabízí matrika jedinečnou atmosféru pro svatební obřady. Nástěnné a stropní malby svědčí o někdejší bohatství majitele v 18. století. Ve dvou podkrovních patrech se nachází vlastivědné muzeum. Tam se dozvíte vše o historii Eibau, která sahá téměř sedm století do minulosti, a o všech jeho zvláštnostech. K vidění je také původní "černá kuchyně" s odpovídajícím zařízením, které bylo kdysi nezbytné pro každodenní použití.

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoj souséde. Hallo Nachbar.
Interreg VA / 2014 – 2020

Brána do Čech
www.brana-do-cek.cz

Českosaské
ŠVÝCARSKO

Lužické
hory

Máchův kraj
MACHOW

Muzeum lidových krojů

Mauerweg 22
02799 Großschönau

Za společným dědictvím
na kole i pěšky
Radeln und Wandern
zum gemeinsamen Erbe

50.90319, 14.65483

Tento podstávkový dům, postavený v roce 1788, stojí přímo u řeky Mandavy. Má nápadnou střechu vyčnívající vysoko nad okap, pěkné pravidelné hrázdění a původní dochovaná okna. Po kompletní rekonstrukci nyní slouží jako "klubovna" s místností věnované místní historii a jako výstavní prostory. Od roku 1995 je dům ve vlastnictví spolku Nordböhmen-Heimatwerk e.V., folkloristického sdružení, které se věnuje zachování kulturních statků a zvyků s unikátními ukázkami krojů Němců ze severních Čech. Členové spolku pocházejí z Německa, Rakouska, Švýcarska, Argentiny, USA a Švédska.

Ve stálé expozici jsou vystaveny exponáty z různých oblastí: od Sázavy přes Krušné hory, Středohoří, údolí Labe, Jižní Lužickou nížinu, Jizerské hory a Krkonoše. Dále je možné navštívit "Kurt Röschl-Stube". Na prohlídku je nutné se objednat.

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoy souséde. Hallo Nachbar.
Interreg VA / 2014-2020

Inselhaus

Theodor-Haebler-Straße 25
02799 Großschönau

Za společným dědictvím
na kole i pěšky
Radeln und Wandern
zum gemeinsamen Erbe

50.89849, 14.66593

Dům "Inselhaus" se nachází uprostřed snové krajiny podstávkových domů v Großschönau. Se svými více než 320 lety patří k nejstarším podstávkovým domům v textilní obci Großschönau. Nejen barokní vstupní dveře, ale také staré nástěnné malby a historická tašková střecha s typickými netopyřými vikýři byly rozsáhle restaurovány. Dvoupatrový dům tak získal již několik ocenění, protože byl příkladně opraven podle kritérií památkové péče.

V zimě si můžete užívat tepla krbových kamen, ale relaxaci a odpočinek nabízí i wellness lázně. Součástí historického vybavení jsou pestrobarevné, původně malované hornolužické selské skříně, historické podlahy a dveře se starými zámky. I díky tomu je prázdninový pobyt v domě Inselhaus zážitkem. Kombinace původních zachovaných stavebních prvků s moderním vybavením se zde obzvláště vydařila.

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoy souséde. Hallo Nachbar.
Interreg VA / 2014-2020

Hostinec Felsenkeller

Kleine Seite 17

02799 Hainewalde

www.felsenkellerhainewalde.de

Za společným dědictvím
na kole i pěšky

Radeln und Wandern
zum gemeinsamen Erbe

50.91142, 14.70464

Po návštěvě zámku Hainewald s monumentálním schodištěm z poloviny 18. století najdete pár minut po proudu řeky pod barokním kostelem, který byl dokončen v roce 1711, hostinec "Felsenkeller". Tradiční restaurace v podstávkovém domě byla po dlouhé rekonstrukci znovu otevřena v roce 2020.

Dvoupatrový podstávkový dům, který je více než 250 let starý, se nachází přímo u řeky Mandavy, která zde protéká širokým lužním údolím. V rustikální hospodě vyznačující se holandskou útulností Vás přivítají Johannes a Viola. Splnili si zde svůj sen o vlastní restauraci.

Po levé i pravé straně řeky Mandavy se nachází více než 180 podstávkových domů, z nichž většina byla postavena v 18. století.

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg VA / 2014-2020

Tkalcovna

Lindenweg 9

02796 Kurort Jonsdorf

Za společným dědictvím
na kole i pěšky

Radeln und Wandern
zum gemeinsamen Erbe

50.85276, 14.69867

V roce 1539 bylo v Jonsdorfu postaveno prvních 10 "zahradních domků". Byly to podstávkové domy s malým hospodářstvím. Osadníci získali pozemky od cisterciáckého kláštera Oybin, ale již v roce 1574 se Jonsdorf stal radní vsí města Žitavy. Když se zjistilo, že zdejší pískovec je obzvláště vhodný pro výrobu mlýnských kamenů, byly založeny první lomy. Teprve v roce 1638 získali obyvatelé Jonsdorfu výnosem žitavské městské rady další zdroj příjmů v podobě tkalcovství.

V roce 1989 zřídila rodina Langeových v jednom z mnoha jednopatrových podstávkových domů tkalcovnu, která je nyní v rukou již druhé generace. Tkalcovna je historickou ukázkovou dílnou, kde se návštěvníci mohou seznámit s tkalcovstvím plátna a s podstávkovým stavitelstvím. Obchod nabízí výběr řemeslných, tematicky zaměřených výrobků.

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoj souséde. Hallo Nachbar.
Interreg VA / 2014-2020

Flachseria

August-Bebel-Straße 136

02785 Olbersdorf

www.dieflachseria.de

Za společným dědictvím
na kole i pěšky

Radeln und Wandern
zum gemeinsamen Erbe

50.87751, 14.77402

V Olbersdorfu, přímo na úpatí Žitavských hor, stojí podstávkový dům zářící svěžími barvami. Na jih orientovaná roubená světnice je uzavřena modrými hrázděnými oblouky. Byl postaven pravděpodobně kolem roku 1700 a již dlouho slouží. To je typické pro všechny vícegenerační domy a zůstane to tak i v budoucnu.

Ve zde umístěných dílnách "Flachseria" se z plátna vyrábějí jemné oděvy, doplňky, ozdoby atd. Pokud máte zájem o kurz krejčovství, je toto místo tím pravým. V ideálním prostředí zde můžete přeměnit své myšlenky ve skutky.

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoj souséde. Hallo Nachbar.
Interreg VA / 2014 - 2020

Eiscafé Oberlausitz

Am Teichdamm 6
02708 Schönbach
www.eiscafe-schoenbach.de

Za společným dědictvím
na kole i pěšky
Radeln und Wandern
zum gemeinsamen Erbe

51.06260, 14.56987

Venkovská obec Schönbach, protáhlá tzv. lesní lánová vesnice, která vznikla ve středověku mezi horskými masivy, je dodnes charakteristická velkými zemědělskými usedlostmi. Poznávání přírody se zde stává dobrodružstvím.

Poněkud ukrytý v boční ulici se nachází památkově chráněný podstávkový dům postavený kolem roku 1869. Vyznačuje se rustikálním obložením horního patra přírodní břidlicí. Najdete zde tradiční "Eiscafé Oberlausitz" s velmi příjemnou obsluhou.

Kávové speciality, řemeslnou zmrzlinu a dorty a koláče z vlastní pekárny si můžete vychutnat v útulné kavárně nebo na slunné kavářenské zahrádce se spoustou atmosféry. Dodnes zde, před kulisou udržovaného podstávkového domu, budete sedět na klasických židlích z 60. let.

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoy souséde. Hallo Nachbar.
Interreg VA / 2014-2020

Schauhaus 1614

Am Weißeweg 23

02782 Seiffhennersdorf

www.umgebinde-anno-1614.de

Za společným dědictvím
na kole i pěšky

Radeln und Wandern
zum gemeinsamen Erbe

50.93364, 14.60825

V obci Seiffhennersdorf, který je od roku 1584 radní obcí města Žitavy, se dodnes dochoval jeden z nejcennějších a nejstarších hrázděných domů v Horní Lužici.

Byl postaven v roce 1614 jako český dům na návsi a má mimořádný architektonický a historický význam. Původně měl na obou štítových koncích takzvaný Schopfwalm, tedy valbovou střechu. Ty se nacházejí v Čechách a také v oblasti západně od Görlitz. Rozsáhle zrestaurovaný hrázděný dům se vzácnou střešní konstrukcí lze navštívit jako výstavní prostor, a to i uvnitř. V různých místnostech, které se od sebe liší dobou výstavby, jsou patrné stopy předchozích generací obyvatel. Kromě toho jsou zde představeny různé řemeslné technologie a jsou použity místní, ekologické stavební materiály.

Prohlídky a návštěvy je možné objednat prostřednictvím spolku "Am Weißeweg 23" e.V.

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoy souséde. Hallo Nachbar.
Interreg VA / 2014-2020

Vlastivědné muzeum

Hainspacher Straße 19a
02689 Sohland / Spree

Za společným dědictvím
na kole i pěšky
Radeln und Wandern
zum gemeinsamen Erbe

51.03472, 14.40709

V horní části obce Sohland, obklopené venkovskou zahradou, se nachází vlastivědné muzeum "Altes Weberhaus". Je to nejstarší známý podstávkový dům v obci, byl postaven kolem roku 1684 a po roce 1780 získal malou přístavbu. V tkalcovské místnosti, která je vybavena původními kusy inventáře a funkčním tkalcovským stavem, se člověk jakoby přenese do dob minulých.

Od roku 1957 muzeum prezentuje také staré nástroje pro polní hospodářství a zahradničení a soužití lidí a zvířat pod jednou střechou. Dnes již obzvláště velkou vzácností jsou dřevěné žlaby, které jsou vyrobené z kmene jednoho stromu a které se zde dosud zachovaly a jsou k vidění. Na konci štítu se nachází také hromosvod. Podstávky, které volně stojí před roubenými zdmi, jasně ukazují konstrukci podstávkových domů.

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoj souséde. Hallo Nachbar.
Interreg VA / 2014-2020

Dům Karasek

Spreeweg 3

02689 Sohland / Spree, OT Taubenheim

www.urlaubinderoberlausitz.de

Za společným dědictvím
na kole i pěšky

Radeln und Wandern
zum gemeinsamen Erbe

51.04407, 14.47374

Idylicky položené letovisko Taubenheim se rozkládá vlevo i vpravo v údolí Sprévy na úpatí vrchu Taubenberg. Musíte si s sebou vzít trochu času, protože na domech lze objevit 46 různých slunečních hodin. Mnohé historické sluneční hodiny byly s láskou restaurovány a mnohé nově navrženy. Jedny z nich vypráví o "loupežnickém náčelníkovi Karáskovi". Jsou vyobrazeny se srdcem a nápisem: "Zde našel milostné útočiště při svých nájezdech do Saska pověstný loupežnický náčelník Karásek, zvaný český Jeníček." Tyto sluneční hodiny se nacházejí přímo nad roubenou světnicí na rohu domu.

Dnes se můžete ubytovat také v honosném přístavku tohoto historického podstávkového domu, samozřejmě s výhledem na Sprévu nebo na hory.

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoy souséde. Hallo Nachbar.
Interreg VA / 2014-2020

Faktorský dvůr

Hauptstraße 214A

02739 Kottmar, OT Eibau

www.faktorenhof-eibau.de

Za společným dědictvím
na kole i pěšky

Radeln und Wandern
zum gemeinsamen Erbe

50.99325, 14.64769

V roce 1717 byl postaven majestátní hrázděný dům, který se tyčil nad ostatními domy ve vesnici. Dnes je "Eibauer Faktorenhof" známý jako centrum udržování hornolužických tradic.

V přízemí v barevně mramorované roubené světnici se nachází turistické informační centrum "Spreequellland". Najdete zde rozsáhlou nabídku regionálních informačních publikací.

V bývalém parádním pokoji v horním patře nabízí matrika jedinečnou atmosféru pro svatební obřady. Nástěnné a stropní malby svědčí o někdejší bohatství majitele v 18. století. Ve dvou podkrovních patrech se nachází vlastivědné muzeum. Tam se dozvíte vše o historii Eibau, která sahá téměř sedm století do minulosti, a o všech jeho zvláštnostech. K vidění je také původní "černá kuchyně" s odpovídajícím zařízením, které bylo kdysi nezbytné pro každodenní použití.

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoj souséde. Hallo Nachbar.
Interreg VA / 2014-2020

Muzeum mlynářství

Dorfstraße 89

02799 Großschönau, OT Waltersdorf

www.volkskunde-muehlenmuseum.de

Za společným dědictvím
na kole i pěšky

Radeln und Wandern
zum gemeinsamen Erbe

50.86932, 14.64937

Letovisko Waltersdorf, ležící na nejvyšší hoře Žitavských hor, se vyznačuje více než 230 podstávkovými domy, které často zdobí krásné pískovcové zárubně. V 17. a 18. století klapaly ve světnicích tkalcovské stavy, na kterých se vyrábělo plátno, twillich, drillich, kanafas a damašek.

Řada podstávkových domů a statků dnes nabízí rekreační ubytování, návštěvníky láká svým šarmem a útulností.

V národopisném a mlynářském muzeu, které existuje od roku 1956, je k vidění rozmanitá expozice o historii obce Waltersdorf a mlynářství. Nejunikátnější je však první ucelená výstava o pískovcových zárubních, která odráží tuto zvláštnost obce Waltersdorf.

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg VA / 2014-2020

